

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ ၂၀၂၁ ခုနှစ်

မြန်မာနိုင်ငံသည် ဖယ်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုအဖြစ် စီမံအုပ်ချုပ်ရန်
ပြင်ဆင်ကြိုးပမ်းလျက်ရှိပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်ရာတွင်
ဒေသနေတိုင်းရင်းသားပြည်သူများအကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရမည်ဖြစ်၍
ဤသုတေသနစာတမ်းကို ပြုစုခြင်းဖြစ်ပါသည်။

Civil and Political
Rights Campaign
Group- CPRCG

မာတိကာ

စဉ်

အကြောင်းအရာ

စာမျက်နှာ

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပြည်သူများ
နိဒါန်း

အပိုင်း (၁)

- ၁။ လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသည့် အခြေအနေ
- ၂။ ရည်မှန်းချက်
- ၃။ ရည်ရွယ်ချက်
- ၄။ ဆောင်ရွက်သည့်ဒေသနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်
- ၅။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းရမည့်သူများအတွက် သတ်မှတ်ချက်များ

အပိုင်း (၂)

- ၇။ အချက်အလက်များ
 - (က) လွှမ်းခြုံသည့်ဒေသ
 - (ခ) ပါဝင်သည့် လူတန်းစားအလွှာနှင့် မေးမြန်းရာတွင် ပါဝင်ရန် “စံ” သတ်မှတ်ချက်
 - (ဂ) အသက်အရွယ် အပိုင်းအခြား

အပိုင်း (၃)

- ၈။ မြေယာမူဝါဒနှင့် ပြည်သူများ
 - မြေယာမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများအပေါ် သုံးသပ်ချက်အကျဉ်း
 - အကြံပြုချက် (၁)
 - အကြံပြုချက် (၂)
 - အကြံပြုချက် (၃)

အပိုင်း (၄)

- ၉။ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှု
 - နောက်ခံအချက်အလက်များ
 - လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
 - လယ်ယာမြေ ဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
 - အကြံပြုချက် (၁)
 - အကြံပြုချက် (၂)
 - အကြံပြုချက် (၃)
 - အကြံပြုချက် (၄)
 - အကြံပြုချက် (၅)

အကြံပြုချက် (၆)

အကြံပြုချက် (၇)

အပိုင်း (၅)

- ၁၀။ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု
နောက်ခံအချက်အလက်များ
မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှု
သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်

အပိုင်း (၆)

- ၁၁။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောထူထောင်ခြင်း
နောက်ခံအချက်အလက်များ
ဒေသနေပြည်သူများ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း၏
သက်ရောက်မှုများ
အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်

အပိုင်း (၇)

- ၁၂။ သိမ်းဆည်းမြေများ စီမံခန့်ခွဲမှု
နောက်ခံအချက်အလက်များ
သိမ်းဆည်းခံရသော မြေများ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
မြေသိမ်းခံရမှုများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်

အပိုင်း (၈)

- ၁၃။ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု
နောက်ခံအချက်အလက်များ
ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်

အပိုင်း (၉)

- ၁၄။ ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု
ပြည်နယ်တိုင်းအလိုက် ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ရန်
လျာထားချက်နှင့် ခွင့်ပြုထားမှု အခြေအနေ

ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်

အပိုင်း (၁၀)

- ၁၅။ ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများ
နောက်ခံအချက်အလက်များ
ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများ
သက်ရောက်မှုများ
ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်
အကြံပြုချက်
ကျေးဇူးတင်လွှာ
နောက်ဆက်တွဲ ဇယားများ

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် ပြည်သူများ

နိဒါန်း

မြန်မာနိုင်ငံ၏ နိုင်ငံသားအများစုသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးကိုအခြေခံသည့် စီးပွားရေး လုပ်ငန်းကို အဓိကလုပ်ကိုင်ကြသည်။ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု အစိုးရနှင့် တောင်သူလယ်သမားများ၏ ပဋိပက္ခသည် သမိုင်းတွင်သည့် မှတ်တမ်းများအဖြစ်ထင်ကျန်လျှက်ရှိသည်။ လွန်ခဲ့သော နှစ် (၃၀) ကျော်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သည့် တစ်ပါတီအာဏာရှင် ပြိုကျပျက်စီးခဲ့ရသည့် “ရှစ်လေးလုံး အရေးတော်ပုံကြီး” ၏ အခြေခံအကြောင်းရင်းများအနက် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သော **အထွေထွေ စီးပွားရေးအကြပ်အတည်း** သည် လယ်သမားများအပေါ် ဖိနှိပ်ချုပ်ချယ်သည့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများ နှင့် ဆက်စပ်လျက် ရှိပါသည်။

တစ်ပါတီအာဏာရှင်ခေတ်အလွန် စစ်အစိုးရလက်ထက်တွင်လည်း မြေယာပြဿနာကို ပိုမိုဆိုးရွား လာစေသည်။ စစ်အစိုးရဖြစ်သည်နှင့်အညီ စစ်တပ်မှ မြေသိမ်းမှု အများအပြား ပြုလုပ်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်နှင့် နီးစပ်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များမှလည်း ဥပဒေအကာအကွယ် ရယူလျက် မြေသိမ်းမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ စစ်အစိုးရ၏အရာရှိကြီးများ နေရာဝင်ယူထားသည့် အစိုးရဌာနများမှလည်း မြေသိမ်းသည်။ စစ်တပ် အရာရှိကြီးများမှလည်း မြေသိမ်းသည်။ စစ်အစိုးရ လက်ထက်မြေသိမ်းမှုများသည် အမည်ခံအရပ်သား အစိုးရလက်ထက်နှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်အာဏာရခဲ့သည့် လက်ထက်များတွင် လွှတ်တော်၌ မြေယာအရေး ဆွေးနွေးခြင်းကို ပိတ်ပင်ရသည့်အထိ ဆိုးရွားခဲ့ကြောင်းတွေ့ရသည်။ မြေယာပြဿနာသည် ပြည်သူ့ရွေးကောက်တင်မြောက်ထားသည့် ကိုယ်စားလှယ်များဖြင့်ဖွဲ့စည်းသော အစိုးရသက်တမ်း ဆယ်နှစ် (ငါးနှစ် (၂) ကြိမ်) အတွင်း ဖြေရှင်း၍မပြီးနိုင်သည့် ပြဿနာများဖြစ်သည်။ ပြည်သူ့ရွေးကောက်တင်မြောက်သော အစိုးရများချမှတ်သည့် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် မြေယာပြဿနာကို ပြေလည်အောင်ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရှိ နိုင်ပါသည်။

၂၀၂၁ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလ (၁) ရက်နေ့တွင် အရပ်သားအစိုးရကိုဖြုတ်ချ၍ စစ်တပ်မှအာဏာသိမ်း ခဲ့သည်။ ယခုအချိန်တွင် တစ်နိုင်ငံလုံး လူတန်းစားပေါင်းစုံမှ အာဏာသိမ်းစစ်အစိုးရကို ဖြုတ်ချရန်ကြိုးပမ်း လျက်ရှိသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငံသည် စစ်အာဏာရှင်ကို အပြီးတိုင်ဖယ်ရှားပြီး ပြည်သူတစ်ရပ်လုံး လိုလားတောင့်တသော ဖယ်ဒရယ်ကိုအခြေခံသည့် ဒီမိုကရေစီအစိုးရတစ်ရပ်ကို ပြန်လည်တည် ဆောက်ကြမည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြေယာအရေးကို အစဉ်တစိုက်ဦးဆောင်လှုပ်ရှားခဲ့ကြသူများနှင့် မြေယာပြဿနာကို ခါးစည်းခံခဲ့ရသည့်ပြည်သူများ၏ အတွေ့အကြုံများမှ နောင်လာမည့် ဖယ်ဒရယ်အစိုးရအတွက် သင်ခန်းစာများကို ဖော်ထုတ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။ ယခင်အစိုးရများ၏ အမှားများကို ထပ်ခါထပ်ခါပြန်လည် ကျူးလွန်ခြင်းမရှိဘဲ အတွေ့အကြုံကောင်းအဖြစ်

သင်ခန်းစာယူ၍ ပိုမိုကောင်းမွန်သော မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် လိုအပ်သည့်အတွက် “ယခင်ဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုများ” ကို အချက်အလက် ကောက်ယူ၍ စာတမ်းပြုစုရေးသားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၁)

၁။ လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသည့်အခြေအနေ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် စစ်အစိုးရသည် “နိုင်ငံတော်ငြိမ်ဝပ်ပိပြားမှုတည်ဆောက်ရေးအဖွဲ့”၊ “နိုင်ငံတော် အေးချမ်းသာယာရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးကောင်စီ” ဟူသောအမည် ၁၉၈၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ (၂၂) နှစ်ကြာ အာဏာသိမ်းယူထားခဲ့သည်။ ထိုအချိန်များတွင် စစ်တပ်ကိုယ်တိုင်နှင့် စစ်တပ်နှင့်ဆက်စပ်နေသည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်များ၏ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်။

၂၀၁၀ ခုနှစ်နောက်ပိုင်းတွင် အရပ်သားအစိုးရဟူသော အမည်ခံယူရန် စစ်တပ်မှ ဩဇာလွှမ်းမိုးသည့် “ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးအသင်း” ကို ပါတီအဖြစ်ပြောင်းလဲခဲ့ပြီး အာဏာလွှဲပြောင်းခဲ့သည်။ ထိုအချိန်တွင်လည်း စစ်တပ်နှင့် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ အကျိုးစီးပွားအလို့ငှာ ဥပဒေမဲ့သိမ်းပိုက်ထားခဲ့သော မြေယာများကို မူလတောင်သူများလက်ဝယ်သို့ ပြန်လည်လွှဲပြောင်းပေးခြင်းမပြုနိုင်ရန်၊ ဆက်လက် အသုံးပြုနိုင်ရန် စီမံမှုများပြုလုပ်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၅ခုနှစ်တွင် ပြည်သူ့ဆန္ဒနှင့်အညီ အရပ်သားအစိုးရ အာဏာရရှိခဲ့သော်လည်း စစ်တပ်နှင့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို အကာအကွယ် ပေးထားသည့်ဥပဒေများအား ထိရောက်စွာပြင်ဆင်နိုင်ခြင်း၊ ပြည်သူများ၊ မူလတောင်သူများ၊ ဒေသခံ တိုင်းရင်းသားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို အကာအကွယ်ပေးနိုင်ခြင်း အားနည်းခဲ့သည်။ ၂၀၂၀ပြည့်နှစ် ရွေးကောက်ပွဲတွင် ပြည်သူ့ရွေးကောက်တင်မြှောက်သည့် အရပ်သားအစိုးရပြန်လည် ရွေးကောက်ခံရသော်လည်း စစ်တပ်နှင့်စီးပွားရေးလုပ်ငန်းရှင်ကြီးများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ကာကွယ်ရန် ရွေးကောက်ခံအစိုးရထံမှ အာဏာကို စစ်တပ်မှသိမ်းယူခဲ့သည်။

ယခုအချိန်တွင် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်ကို နိုင်ငံတစ်ဝှမ်းပြည်သူများမှ နေ့စဉ်ဆန့်ကျင်လျှက် ရှိသည်။ နိုင်ငံတော်ကို ဖယ်ဒရယ်စနစ်ဖြင့်စီမံအုပ်ချုပ်နိုင်ရန် ရွေးကောက်ခံအစိုးရမှ တိုင်းရင်းသား အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဆွေးနွေးတိုင်ပင် သဘောတူညီထားပြီးဖြစ်သည်။ ပြည်သူများသည် လမ်းပေါ်ထွက် ဆန္ဒပြမှုများ၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ ထိန်းချုပ်ရာဒေသများသို့ သွားရောက်ခိုလှုံ၍ လက်နက်ကိုင် ဆန့်ကျင်ရန် ပြင်ဆင်မှုများပြုလုပ်လျှက်ရှိသည်။ မည်သို့ပင်ဖြစ်စေ မြန်မာနိုင်ငံအား ဖယ်ဒရယ်စနစ်ဖြင့် စီမံအုပ်ချုပ်ရန် ရည်ရွယ် ဆောင်ရွက်လျက်ရှိသည်ကို မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

အရပ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့် အာဏာသိမ်းစစ်တပ်နှင့် လက်တွဲဆောင်ရွက်ခြင်း မပြုပဲ စစ်တပ်၏ ကန့်သတ်မှုများကြားမှ ပြည်သူများအား လူသားခြင်းစာနာထောက်ထားသည့် အထောက်အပံ့ ပေးသောလုပ်ငန်းများကို အတတ်နိုင်ဆုံးဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။

ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသများသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် အာဏာခွဲဝေ၍ မိမိဒေသကို ကိုယ်တိုင် စီမံအုပ်ချုပ်သည့်အခါ တည်ဆဲဥပဒေများသည် ဒေသနေပြည်သူများ၏ ဆန္ဒသဘောထားနှင့် မကိုက်ညီခြင်း၊ ဒေသနေပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုဖော်ဆောင်ရန် ပျက်ကွက်ခြင်းများရှိနေသဖြင့် ပြန်လည် ကုစားရန်လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသ အသီးသီးမှ အစိုးရများသည် မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်း လုပ်ငန်းများဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသနေပြည်သူများ၏ဆန္ဒသဘောထား၊ ဒေသနေပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားနှင့်အခွင့်အရေး၊ ဒေသခံတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးထမ်းအရမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရမည် ဖြစ်ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ ဒေသနေပြည်သူများ၊ တိုင်းရင်းသားများ၏ မြေယာဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲခြင်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် မဖြစ်မနေထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် ဆန္ဒသဘောထားများနှင့် တိုင်းရင်းသားများ ၏ ဓလေ့ထုံးထမ်း ဆိုင်ရာစီမံခန့်ခွဲမှုများကို စုစည်းထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုသို့ဆောင်ရွက်ခြင်း ဖြင့် အစိုးရ၏ မြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ မူဝါဒချမှတ်ခြင်း၊ ဥပဒေပြုခြင်းများတွင် ပြည်သူများမှ ထိရောက်စွာ အကြံပြုတိုက်တွန်း နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ထို့ကြောင့် “မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် တိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် ပြည်သူများ၏ဆန္ဒသဘောထားများ” ကို စုစည်း၍ မှတ်တမ်းထားရှိရန် လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။

၂။ ရည်မှန်းချက်

ပြည်သူများသည် အစိုးရ၏ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် လုပ်ငန်းစဉ်တိုင်းတွင် ထိရောက်စွာပူးပေါင်း ပါဝင် နိုင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။

၃။ ရည်ရွယ်ချက်

- (က) မြေယာစီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသနေတိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ မြေယာစီမံ ခန့်ခွဲခြင်းကို အလေးထား ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်။
- (ခ) ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများချမှတ်ရာတွင် ဒေသနေပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွား ထိခိုက် နစ်နာမှု မရှိရေးအတွက် အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် ဒေသနေပြည်သူများ၏

သဘောတူညီချက် ရရှိပြီးမှသာ သဘောတူညီထားသည့်အတိုင်း ညှိနှိုင်း ဆောင်ရွက်ရန်။

- (ဂ) သိမ်းဆည်းခံ လယ်ယာမြေများကို ဒေသနေ မူလတောင်သူများလက်ဝယ်သို့ မှန်ကန်မြန် ဆန်စွာ ပေးအပ်နိုင်မည့် အစီအမံချမှတ်နိုင်ရန်။
- (ဃ) မြေယာစီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသနေပြည်သူများ၏ ဆန္ဒသဘောထားကို ရယူဆောင်ရွက်နိုင်သည့် စနစ်တစ်ခုတည်ဆောက်နိုင်ရန်။
- (စ) အစိုးရများ၏ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု စီမံဆောင်ရွက်ခြင်းတွင် ပြည်သူများတွေ့ကြုံရသည့် အခက်အခဲများကိုသိရှိနိုင်ရန်။

၄။ ဆောင်ရွက်သည့်ဒေသနှင့် လုပ်ငန်းအစီအစဉ်

- “မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုပြုလုပ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရမည့် တိုင်းရင်းသားများ၏ ဓလေ့ ထုံးတမ်းဆိုင်ရာ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုများနှင့် ပြည်သူများ၏ ဆန္ဒသဘောထား များ” ကို စုဆောင်းရယူခဲ့ပါသည်။
- လုပ်ငန်းလွယ်ကူလျှင်မြန်စေရန် အချက်အလက်များရေးသွင်းရာတွင် Online Apps ကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။
- အချက်အလက်စုဆောင်းရာတွင် CPRCG အဖွဲ့၏ စီမံချက်အကောင်အထည်ဖော်သည့် ပြည်နယ် တိုင်းဒေသများဖြစ်သည့် -
 - (က) ပဲခူးတိုင်းဒေသ
 - (ခ) စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသ
 - (ဂ) မကွေးတိုင်းဒေသ
 - (ဃ) ရခိုင်ပြည်နယ် များတွင် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
- အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းလုပ်ငန်းအတွက် CPRCG အဖွဲ့၏ ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူ (၁၃) ဦးနှင့် ဒေသတွင်းမှ တက်ကြွလှုပ်ရှားသူ (၂၃) ဦးကို Virtual Meeting ဖြင့် လေ့ကျင့်သင်တန်း (၂) ကြိမ်ပေးခဲ့ပါသည်။
- အချက်အလက်ကောက်ယူခြင်းအတွက် မေးခွန်းများပြုစုရာတွင် ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများ၊ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့် အမှုသည်များ၊ ဒေသနေပြည်သူများ၏ အသံများကို ရယူဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။
- ရရှိလာသည့်အချက်အလက် မှတ်တမ်းများကို မိတ်ဖက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများ၊ စိတ်ပါဝင်စားသည့် ဒေသနေပြည်သူများ၊ သက်ဆိုင်ရာဒေသ၊ ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့ များထံ တင်ပြမည်ဖြစ်သည်။

၅။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းရမည့်သူများအတွက် သတ်မှတ်ချက်များ

မြေယာနှင့်ဆက်စပ်၍တိုက်ရိုက် အကျိုးသက်ဆိုင်သည့်သူများ၏ ဆန္ဒသဘောထားနှင့် အခက်အခဲ များ၊ အတွေ့အကြုံများကို ရယူရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် အောက်ပါအချက်များနှင့် ကိုက်ညီသူများကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။

- (က) မြေယာနှင့်ဆက်စပ်၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသူများ
- (ခ) မြေယာအမှုအခင်းရင်ဆိုင်နေရသူများ/မြေယာပိုင်ဆိုင်မှုအငြင်းပွားနေရသူများ
- (ဂ) မိမိလုပ်ကိုင်နေသည့် မြေယာကို အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် သိမ်းဆည်းခြင်း ခံရသူများ
- (ဃ) သစ်တောနှင့် ဆက်စပ်၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုနေရသူများ
- (င) မြေယာနှင့်ဆက်စပ်၍ တပိုင်တနိုင် စီးပွားလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်လျှက်ရှိသူများ
- (စ) မြေယာနှင့်ဆက်စပ်သည့် ကိစ္စရပ်များတွင် ပြည်သူများဘက်မှ တက်ကြွစွာ ကူညီပေးနေသည့် မြေယာအရေး တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ

၆။ အချက်အလက်ကောက်ယူမည့်နည်းစနစ်နှင့် အချက်အလက်ကောက်ယူသူများ

အချက်အလက်ကောက်ယူရာတွင် လျှင်မြန်လွယ်ကူစေရန်၊ ပို့ဆောင်ရာတွင် လုံခြုံစိတ်ချသေချာ စေရန်အတွက် Online Communication, Data Collecting and Research Tools များကို အသုံးပြုခဲ့ ပါသည်။ အချက်အလက်ကောက်ယူသူများ လက်ရှိအသုံးပြုနေသော Tablets များနှင့် Android Phones များကို အသုံးပြု၍ အချက်အလက်ကောက်ယူရန်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။

- အချက်အလက်စုဆောင်းခြင်း အတွက် Kobo Toolbox App
- ကွင်းဆင်းကောက်ယူမည့် Android Apps အတွက် Kobo Collect App များကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။

အချက်အလက်များကို “နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေးအခွင့်အရေးဆိုင်ရာ လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အဖွဲ့ (Civil and Political Rights Campaign Group - CPRCG) အဖွဲ့မှ ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများနှင့် ဒေသတွင်း မြေယာအရေးကိစ္စများအား အဖွဲ့၏ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများနှင့် ဆက်သွယ် ဆောင်ရွက်နေသည့် ရပ်ရွာအတွင်းရှိ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့် အမှုသည်များနှင့် တက်ကြွလှုပ်ရှားသူများ ပါဝင်ကောက်ယူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အပိုင်း (၂)

၇။ အချက်အလက်များ

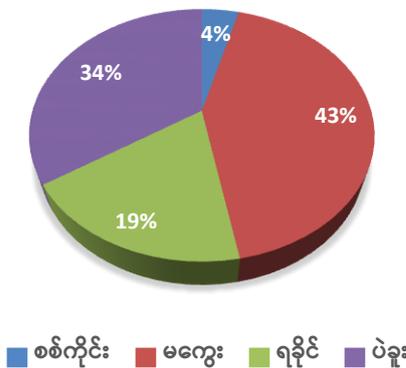
(က) လွှမ်းခြုံသည့်ဒေသ

မြေယာစစ်တမ်းကောက်ယူသည့် အချက်အလက်များသည် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မကွေးတိုင်း၊ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် ပဲခူးတိုင်းဒေသ စသည့် တိုင်းဒေသ (၃) ခုနှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုကို လွှမ်းခြုံနိုင်ခဲ့ပါသည်။ မကွေးတိုင်းမှပါဝင်ဖြေဆိုသူ ၄၃% ဖြင့်အများဆုံးပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ပဲခူးတိုင်းမှ ၃၄% ဖြင့် ဒုတိယအများဆုံး ပါဝင်ပါသည်။ နယ်မြေမတည်ငြိမ်မှုကြောင့် စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသသည် ပါဝင်မှုနည်းခဲ့ပါသည်။

အထက်ပါတိုင်းဒေသကြီး (၃) ခုနှင့် ပြည်နယ်တစ်ခုရှိ မြို့နယ်ပေါင်း (၂၆) ခုအတွင်း နေထိုင်သည့် မြေယာနှင့်ဆက်နွယ်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသူ (၃၁၀) ဦးနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၁) နှင့် (၂)

နယ်မြေလွှမ်းခြုံမှု

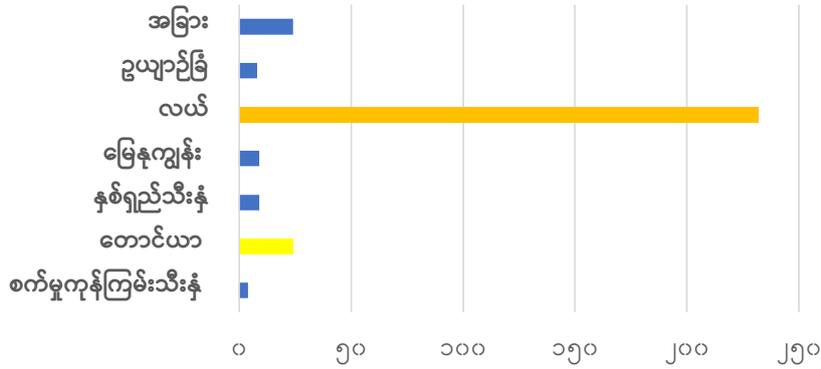

(ခ) ပါဝင်သည့် လူတန်းစားအလွှာနှင့် မေးမြန်းရာတွင် ပါဝင်ရန် “စံ” သတ်မှတ်ချက်

မြေယာနှင့်ဆက်နွယ်နေသည့် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသူများကို ဦးတည်အုပ်စု အဖြစ် သတ်မှတ်၍ ၎င်းတို့၏ ဆန္ဒသဘောထား၊ အတွေ့အကြုံများကို မေးမြန်းခဲ့ပါသည်။ မေးမြန်းရာတွင် ပါဝင် ဖြေဆိုမည့်သူများကို သတ်မှတ်ချက်ထားရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူရာတွင် မြေယာနှင့်ဆက်နွယ် အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပြုသူများထဲမှ စက်မှုကုန်ကြမ်းသီးနှံစိုက်ပျိုးသူ၊ တောင်ယာလုပ်ကိုင်သူ၊ နှစ်ရှည်သီးနှံစိုက်ပျိုးသူ၊ မြေနုကျွန်းတွင် လုပ်ကိုင်စားသောက်သူ၊ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူ၊ ဥယျာဉ်ခြံလုပ်ကိုင်သူနှင့် အခြားအသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပြုသူများ ပါဝင်ပါသည်။ လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူ အများဆုံးပါဝင် ခဲ့ပါသည်။

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ၏ အလုပ်အကိုင်

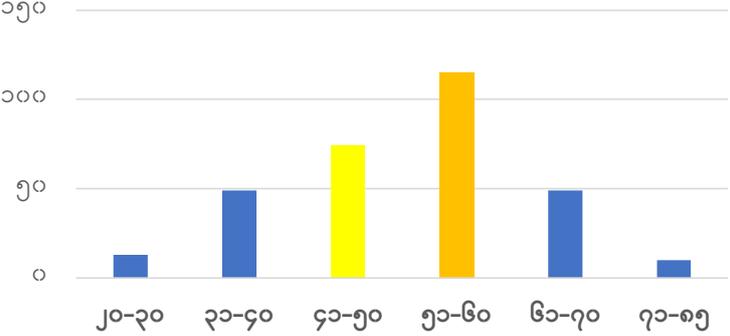

(ဂ) အသက်အရွယ် အပိုင်းအခြား

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု၏ အကျိုးသက်ရောက်မှုကို ခံစားရနိုင်သည့် အသက်အရွယ် အားလုံးကို လွှမ်းခြုံနိုင်ရန်ကြိုးစားဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများတွင် အသက် (၂၀) အရွယ်မှအသက် (၈၅) နှစ်အရွယ်အထိ မြေယာနှင့် ဆက်နွယ်၍ အသက်မွေးဝမ်းကြောင်း ပြုသူများပါဝင်ခဲ့ပါသည်။ ဖြေဆိုသူ များတွင် အသက် (၅၀) မှ (၆၀) နှစ်သည် အများဆုံးဖြစ်ပြီး (၄၀) နှင့် (၅၀) ကြားသည် ဒုတိယအများဆုံး ဖြစ်ပါသည်။

ဇယား (၄)

ပါဝင်ဖြေဆိုသူများ၏ အသက်အပိုင်းအခြား

ဆက်လက်ဖော်ပြမည့် အချက်အလက်များ၊ ရာခိုင်နှုန်းများ၊ ကိန်းဂဏန်းဖော်ပြချက်များ သည် တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် မြေယာနှင့်ဆက်နွယ်အသက်မွေးဝမ်းကြောင်းပြုသူ (၃၁၀) ဦး အပေါ်အခြေခံ တွက်ချက်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၃)

၈။ မြေယာမူဝါဒ နှင့် ပြည်သူများ

မြန်မာနိုင်ငံတွင် မြေယာဆိုင်ရာမူဝါဒအနေနှင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလတွင် “အမျိုးသား မြေအသုံးချမှု မူဝါဒ” ကိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပါသည်။ “အမျိုးသား မြေအသုံးချမှု မူဝါဒ” ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအသီးသီးတွင် လူထုတွေ့ဆုံပွဲများကျင်းပခဲ့ပြီး မြေယာလုပ်ငန်းဆိုင်ရာ လူတန်းစားအလွှာ အသီးသီးမှ ပါဝင် အကြံပြုဆွေးနွေးစေခဲ့ပါသည်။ “အမျိုးသားမြေအရင်း အမြစ်စီမံခန့်ခွဲရေး ဗဟိုကော်မတီ” ကိုလည်း ဖွဲ့စည်းထားရှိသည်။

ထိုအတူ လယ်ယာမြေနှင့်အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းခံရမှုများပြန်လည်စိစစ်ရေး ဗဟိုကော်မတီ မှ “ပြင်ဆင်ချမှတ်မည့် မူဝါဒ၊ လုပ်ငန်းစဉ်နှင့် ဆောင်ရွက်ရန်အချက်များ” ကို ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။ အဆိုပါ ထုတ်ပြန်ချက်တွင် ကဏ္ဍ (၇) ခုနှင့် မူဝါဒ (၅၂) ချက် ချမှတ်ခဲ့ပါသည်။

သို့ဖြစ်၍ မြေယာနှင့်ဆက်နွှယ်သော အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းမှု လုပ်ငန်းသည် ပြည်သူများသည် မြေယာဆိုင်ရာမူဝါဒများနှင့် အကျွမ်းတဝင်ရှိသည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။

CPRCG အဖွဲ့မှ “မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ” ကို လေ့လာရန်စစ်တမ်းကောက် ယူသည့်အခါ မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများပါဝင်ခွင့် ရှိ/မရှိ မေးမြန်းရာတွင် ပြည်သူများပါဝင်ခွင့် ရှိသည်ဟု ဖြေကြားသူမှာ ဖြေဆိုသူ (၃၁၀) ဦးတွင် (၁၆၈) ဦး (ရာနှုန်းအားဖြင့် ၅၄ %) ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၅\)](#)

ပြည်သူများ မည်သို့ပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည်ကို မေးမြန်းရာတွင်-

- အဖွဲ့အစည်းများမှ တဆင့် မူဝါဒရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပါဝင် တင်ပြ နိုင်သည်ဟုဖြေဆိုသူ ၂၂ %
- လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ တဆင့် တင်ပြနိုင်သည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၁၉ %
- ကိုယ်တိုင်ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၁၇ %
- စာဖြင့် အကြံပြုဆွေးနွေးနိုင်သည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၇ %

အသီးသီးရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။ မူဝါဒ၊ ဥပဒေများ ချမှတ် ပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပြည်သူများကိုယ်တိုင် တနည်းနည်းဖြင့် ပါဝင်ဆွေးနွေးနိုင်သည်ဟု ဖြေဆိုသူပေါင်း ၆၅ % ရှိသည်ဟုဆိုနိုင်ပါသည်။ [ဇယား \(၆\)](#)

သို့သော် ပြည်သူများအနေဖြင့် မိမိတို့၏ တင်ပြအကြံပြုချက်များကို မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းခြင်း ရှိ မရှိ မေးမြန်းသည့်အခါ မသိပါဟု ဖြေဆိုသူ ၂၇ % ကျော်၊ အကြံပြုချက်များကို ထည့်သွင်း ခြင်းမရှိဟု ဆိုသူ ၁၈ % ကျော်နှင့် အကြံပြုချက်များကို မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းခြင်းရှိသည် ဟု ဖြေဆိုသူ ၂၆ % ကျော်ရှိနေသဖြင့် အချက်အလက်ကွဲပြားပျံ့ကျလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

[ဇယား \(၇\)](#)

အစိုးရမှ ချမှတ်ထားသော မြေယာဆိုင်ရာ မူဝါဒ၊ ဥပဒေများသည် ပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း ရှိသည်ဟုဖြေကြားသူ ၄၇ % ရှိသည်။ သို့သော် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများသည် ပြည်သူ များကြုံတွေ့နေရသည့် အခက်အခဲ၊ ပြဿနာများကို ဖြေရှင်းပေးနိုင်ခြင်း ရှိ မရှိ မေးမြန်းရာတွင် “**ဖြေရှင်း နိုင်ခြင်းမရှိပါဟု ဖြေကြားသူ ၅၇ %**” ရှိနေသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

ဇယား (၈ နှင့် ၉)

မြေယာမူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ အပေါ်သုံးသပ်ချက်

- ၁။ ဒီမိုကရေစီစနစ်ကျင့်သုံးသော အရပ်သားအစိုးရလက်ထက်တွင် မြေယာမူဝါဒ၊ ဥပဒေများ ချမှတ် ရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများပါဝင်ခွင့် တိုးတက်ရရှိလာသည်။
- ၂။ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ ချမှတ်ရေးဆွဲရာတွင် မိမိတို့အကြံပြုတင်ပြချက်များကို ထည့်သွင်းစဉ်းစား ခြင်း ရှိ မရှိ စောင့်ကြည့်လေ့လာတတ်မှု အားနည်းသည်ကို တွေ့နိုင်ပါသည်။
- ၃။ မြေယာဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများသည် ပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို တစ်စိတ်တစ်ပိုင်း အကာ အကွယ်ပေးနိုင်သော်လည်း ပြည်သူများထိခိုက်ခံစားရသည့် မြေသိမ်း ယာသိမ်းကိစ္စများကို ဖြေရှင်း ပေးနိုင်မှု အားနည်းသည်ကို တွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၁)

ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကျင့်သုံးသည့်အခါ မြေယာဆိုင်ရာ မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများ ရေးဆွဲပြဋ္ဌာန်းရာတွင် ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဖြစ်စေ၊ ပြည်နယ်မှ ချမှတ်ပိုင်ခွင့်ရှိသည်ဖြစ်စေ နိုင်ငံတော် အချုပ်အခြာအာဏာ၏ မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်သော ပြည်သူများပါဝင်ရေးဆွဲခွင့်နှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့် အဆင့်တိုင်းတွင် ပြည်သူများပါဝင်ဆုံးဖြတ်ချက်ချပိုင်ခွင့်ကို အထူးအလေးထား၍ အစီအမံများချမှတ် ဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၂)

မြေယာစီမံခန့်ခွဲရာတွင် ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် လိုအပ်ပါသည်။ ကျေးရွာ၊ ရပ်ကွက်၊ မြို့နယ် တခုခြင်းစီ၏ လိုအပ်ချက်များဖြစ်သော -
(က) ဈေးများ၊ ဆေးရုံများ၊ တက္ကသိုလ်နှင့် အသက်မွေးပညာသင်ကျောင်းများ၊ စာသင် ကျောင်းများ တိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ရန် မြေနေရာ

- (ခ) နောင် သားစဉ်မြေးဆက် တိုးပွားလာမည့် လူဦးရေနှင့်အညီ နှစ်ရှည်စီမံကိန်းများ ချမှတ်၍ လူနေအိမ်များတိုးချဲ့ဆောက်လုပ်ရန်၊ ကျေးရွာချင်းဆက် လမ်း၊ ကုန်ထုတ်လမ်းများ ဖောက် လုပ်ရန်မြေနေရာ
- (ဂ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်နှင့်တောရိုင်းတိရိစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ရေး၊ ရာသီဥတု ထိန်းသိမ်းရေး၊ ပြည်သူများ အပန်းဖြေအနားယူနိုင်ရေး ဖြည့်ဆည်းပေးရန်မြေနေရာ
- (ဃ) ပြည်သူများကျန်းမာရေးအတွက် အားကစားကွင်းများဆောက်လုပ်ရန်မြေနေရာ
- (င) တိုးချဲ့လုပ်ကိုင်ရမည့် ဒေသစီးပွားရေးလုပ်ငန်းများအတွက် စက်မှုဇုန်များ၊ ခရီးသွားလုပ်ငန်းများအတွက် ဝန်ဆောင်မှု လုပ်ငန်းအလားအလာများကို ထည့်သွင်း စဉ်းစားရန်

အကြံပြုချက် (၃)

ဒေသနေပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကိုဖော်ဆောင်သောမြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုဖြစ်ရန်နှင့် မြေယာ စီမံခန့်ခွဲမှုပုံစံသည် လက်ရှိဖြေရှင်းကိုင်တွယ်ခြင်းမပြုနိုင်သည့် မြေယာပြဿနာများကိုပါ တပါတည်း ဖြေရှင်းနိုင်မည့်အစီအမံများဖြစ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

အပိုင်း (၄)

၉။ လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှု

နောက်ခံအချက်အလက်များ

လယ်ယာမြေဥပဒေကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက် နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော် ဥပဒေအမှတ် ၁၁ အဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သည်။ (၁၄. ၂. ၂၀၂၀) ရက်နေ့တွင် ပြင်ဆင်မှုပြုလုပ်ခဲ့သည်။

ရောထွေးနေမှု

၁။ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် လယ်ယာမြေနှင့် လယ်မြေကို အဓိပ္ပါယ်ဖွင့်ဆိုမှုနှစ်မျိုး ဖြစ်နေခဲ့သည်။ လယ်ယာမြေ သတ်မှတ်ချက်တွင်လယ်ယာမြေဆိုသည်မှာ “လယ်မြေ၊ ယာမြေ၊ ကိုင်းကျွန်းမြေ၊ တောင်ယာ မြေ၊ နှစ်ရှည်ပင် စိုက်ပျိုးသောမြေ၊ ခနိမြေ၊ ဥယျာဉ်မြေဟု သော်လည်းကောင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ပန်းမာန် စိုက်ပျိုးသည့် ခြံမြေဟုသော်လည်းကောင်း၊ မြေနုကျွန်းမြေဟုသော်လည်းကောင်း၊ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ မြေဟုသော်လည်းကောင်း သတ်မှတ်သည့်မြေများကိုဆိုသည်။ ယင်းစကားရပ်တွင် မြို့နယ်နိမိတ်၊ ကျေးရွာ နယ်နိမိတ်အတွင်းရှိ လူနေအိမ်ရာများ၊ ဘာသာရေးအဆောက်အအုံနှင့်ပရဝဏ်များ၊ အများပိုင်ဆိုင်၍ စိုက် ပျိုး ရေးအတွက် အသုံးမပြုသောမြေများမပါဝင်။” ဟုဆိုသည်။ (လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃ (က))

၂။ လယ်မြေ သတ်မှတ်ချက်တွင် “.... စပါးသီးနှံအဓိကစိုက်ပျိုးသောမြေကိုဆိုလိုသည်။” ဟု ဖွင့်ဆို ထား ပါသည်။ (လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃ (ခ))

၃။ တောင်သူလယ်သမား အဓိပ္ပါယ်သတ်မှတ်ရာတွင် “မြေကိုအသုံးပြု၍သော်လည်းကောင်း၊ အခြား နည်းကိုအသုံးပြု၍သော်လည်းကောင်း ရာသီသီးနှံ၊ ဥယျာဉ်ခြံသီးနှံ၊ နှစ်ရှည်သီးနှံများ စိုက်ပျိုးထုတ်လုပ်ရန် သို့မဟုတ် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းကို စီးပွားဖြစ် လုပ်ကိုင်ရန်အလို့ငှာ အရင်းအနှီး မတည်စိုက်ထုတ်၍ လုပ်ငန်း လုပ်ကိုင်ချိန် တစ်လျှောက်လုံး ကိုယ်တိုင် လုပ်ကိုင်သူ သို့မဟုတ် ကြီးကြပ်စီမံ လုပ်ကိုင်သူ” ဟု ဆိုသည်။ (လယ်ယာမြေဥပဒေ၊ ပုဒ်မ ၃ (ဆ)(၃))

စပါးစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သူ တောင်သူလယ်သမားများအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုတွင် နှစ်ရှည်ပင် စိုက်ပျိုးသူများ၊ ခနိခြံလုပ်ကိုင်သူများအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုပါ ပါဝင်နေပါသည်။ ထန်းသမားများအတွက် စီမံခန့်ခွဲမှုမပါဝင် ပါ။ ပိုမိုရှုတ်ထွေးစေသည်မှာ ငါး၊ ကြက်၊ ဆိတ်၊ နွား စသည့် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းအတွက် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုကို သီးခြားပြဋ္ဌာန်းခြင်းမရှိဘဲ ပေါင်းထည့်ထားခြင်းဖြစ်ပါသည်။ အဆိုပါရောထွေးနေမှုသည် မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှု ထိရောက်ခြင်းကို အားနည်းစေပါသည်။

မြေနုကျွန်းမြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းပြဋ္ဌာန်းထားသော်လည်း အမှန် လက်တွေ့တွင် ဥပဒေပါအတိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှုများကို ဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရပါသည်။ ရပ်ရွာအတွင်း နေထိုင်လုပ်ကိုင်သော တောင်သူလယ်သမားများအတွက် ပြဿနာပိုမိုရှုတ်ထွေးစေသည်။

ထိုသို့ ဥပဒေ၏အားနည်းချက်၊ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုအားနည်းချက်များသည် ဒေသနေ ပြည်သူများ အပေါ်တွင် ကြီးမားသော ဆိုးကျိုးသက်ရောက်မှုများကို ဖြစ်စေပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဥပဒေနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှု များ၏ သက်ရောက်မှုကို လက်တွေ့ကွင်းဆင်း၍ မှတ်တမ်းပြုစုခြင်း ဖြစ်သည်။

လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ

လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်

၁။ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် စိုက်ပျိုးတောင်သူများအား လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့် လျှောက်ထားရန် ပါရှိပါသည်။ ဥပဒေနှင့်အညီ လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့် လျှောက်ထားနိုင်ခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိခြင်း ရှိ၊ မရှိ မေးမြန်း ခြင်းတွင် လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသည်ဟု ဖြေကြားသူ ၆၀ % ရှိပါသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့် မရရှိဟုဖြေကြားသူ ၂၆ % ရှိပါသည်။ ထိုသူများသည် လက်ရှိ လျှောက်ထားဆဲ ဒေသနေပြည်သူများ ဖြစ်နိုင်ပါသည်။ [ဇယား \(၁၀\)](#)

၂။ လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်တွင် မြေနုကျွန်းလုပ်ပိုင်ခွင့် ချထားပေးခြင်းပါဝင်ပါသည်။ မြေနုကျွန်းလုပ် ပိုင်ခွင့်ချထားခြင်းသည် ဒေသနေတောင်သူများ အကျိုးခံစားခွင့် ရှိစေသည်ဟုဆိုသူ ၄၈ % ရှိပါသည်။ မြေနုကျွန်းလုပ်ပိုင်ခွင့် ချထားခြင်းသည် တောင်သူများအကျိုးရှိစေသော်လည်း ဥပဒေတွင် ပြဋ္ဌာန်းပါရှိသည့် အတိုင်း သက်ဆိုင်ရာ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့မှ နှစ်စဉ် စိစစ်ချထားပေးခြင်းလုပ်ဆောင်နိုင်မှု မရှိဟု ၇၁% ဟု ဖြေကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၁၁\) \(၁၂\)](#)

၃။ မိရိုးဖလာဓလေ့ထုံးထမ်းအရ လုပ်ကိုင်လျှက်ရှိသော ထန်းတက်လုပ်ငန်းနှင့် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ငန်းများသည် လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားခြင်း မရှိသည့်အတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိ မရှိဟု ဖြေကြားသူနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှု မရှိရုံမျှမက အခက်အခဲဖြစ်စေသည်ဟု ဖြေကြားသည့် ဒေသနေ တောင်သူမှာ ၃၄ % စီ အသီးသီး ရှိနေသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ [ဇယား \(၁၃\)](#)

အကျိုးခံစားခွင့်

၄။ လယ်ယာမြေဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူများကို အစိုးရမှ စိုက်ပျိုးစရိတ် ချေးငွေ ထုတ်ပေးပါသည်။ ထို့ကြောင့် လယ်ယာမြေဥပဒေသည် စိုက်ပျိုးစရိတ်ထုတ်ပေးခြင်းကို လွယ်ကူစေသည်ဟုဖြေကြား သူ ၅၆ % ရှိပါသည်။ သို့သော်အခက်အခဲဖြစ်စေသည်ဟု ဖြေကြားသူ ၃၆ % ရှိနေသည်ကိုတွေ့ရပါသည်။ [ဇယား \(၁၄\)](#)

မိုးခေါင်ခြင်း၊ ရေကြီးခြင်း၊ အဖျက်ပိုးကျခြင်းကဲ့သို့သော သဘာဝဘေး၊ ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲ ခြင်းကြောင့် စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းထိခိုက်ပျက်ဆီးခြင်း၊ ထွက်နှုန်းကျဆင်းခြင်းများကို ကူညီဖြေရှင်း ပေးနိုင် ခြင်းမရှိသည့်အတွက် “ဆီပေးမှ ဆေးရ” ဟူသည့်အတိုင်း သက်သာခွင့်ပေးခြင်းမရှိကြောင်းတွေ့ရပါသည်။

၅။ ဥပဒေတွင် တောင်ယာလုပ်ငန်းပါဝင်သော်လည်း ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းများနှင့် ပတ်သက် ပြဋ္ဌာန်းထားခြင်းမရှိပါ။ ပဲခူးတိုင်း၊ တောင်ငူခရိုင်၊ ကျောက်ကြီးမြို့နယ်တွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ကိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားများရှိပါသည်။ ထို့အတူ ရခိုင်ပြည်နယ်၊ ရခိုင်ရိုးမတောင်တန်းပေါ်တွင် အခြေချနေထိုင်သည့် ချင်းတိုင်းရင်းသား များသည်လည်း ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာဖြင့် အသက်မွေးကြသည်။ ၎င်းတို့သည်လူနည်းစုများ ဖြစ်ပြီး အစိုးရ ဌာနများနှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံမှုနည်းပါးကြသည်။

ယခုသုတေသနစစ်တမ်းတွင် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းအပေါ် လယ်ယာမြေဥပဒေ၏ သက် ရောက်မှုကို မသိပါဟု ဖြေကြားသူ ၄၆ % နှင့် ဥပဒေသည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာ လုပ်ကိုင်သူများကို အခက်အခဲဖြစ်စေသည်ဟု ဖြေသူ ၃၂ % ရှိပါသည်။ ရွှေ့ပြောင်း တောင်ယာလုပ်ကိုင်သည့် တိုင်းရင်းသားများအား လယ်ယာမြေဥပဒေမှ အကာအကွယ် ပေးခြင်းမရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ [ဇယား \(၁၅\)](#)

၆။ စိုက်ပျိုးတောင်သူများအတွက် သွင်းအားစုများဖြစ်သော ခေတ်မီစိုက်ပျိုးနည်းပညာ၊ စက်ကိရိယာ၊ မျိုးစေ့နှင့် ဓာတ်မြေဩဇာထောက်ပံ့ပေးရန် လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် ထည့်သွင်းထားခြင်းမရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ဖြေဆိုသူ ၇၅ % မှ အထောက်အပံ့ပေးခြင်း မရှိကြောင်း ဖြေကြားပါသည်။ [ဇယား \(၁၆\)](#)

၇။ လယ်ယာမြေဥပဒေတွင် မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို အမည်ပြောင်းလဲခြင်း၊ အမွေဆက်ခံခြင်း၊ ရောင်း/ ပေါင်/လဲ/ငှား လုပ်နိုင်သော်လည်း အမှန်တကယ်တွင် ထိုသို့လုပ်ဆောင်ရန် မြို့နှင့် ဝေးကွာသော တောင်သူ လယ်သမားများအတွက် ခက်ခဲပါသည်။ ယခုစစ်တမ်းတွင် ဖြေဆိုသူ ၆၃ % မှ လည်း ခက်ခဲပါ သည်ဟုဖြေကြားပါသည်။ [ဇယား \(၁၇\)](#)

ဝန်ဆောင်မှုပေးခြင်း

၈။ မြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားခြင်း၊ မြေယာအသိမ်းခံရခြင်း အစရှိသည့် မြေယာဆိုင်ရာပြဿနာများကို ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စု လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှု

အဖွဲ့များမှ ထိရောက်စွာဖြေရှင်းပေးနိုင်ခြင်း မရှိကြောင်း ဖြေကြားသူ ၇၇ % ရှိပါသည်။

[ဇယား \(၁၈\)](#)

၉။ အစိုးရဌာနများ၏ အဓိကလုပ်ငန်းမှာ ပြည်သူများကိုဝန်ဆောင်မှုပေးရန်ဖြစ်သော်လည်း ဒေသနေ ပြည်သူများ ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် အခက်အခဲဆုံးဌာနမှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနဖြစ်သည်ဟု ဖြေ ကြားသူ ၄၉ % ရှိပါသည်။ ဒုတိယ အခက်အခဲဆုံးဌာနမှာ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီး ဌာနဖြစ်ပါသည်။ ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် အခက်အခဲဆုံးဌာနမှာ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲရေးနှင့် စာရင်းအင်းဦးစီး ဌာနဟု ဖြေသူ ၃၉ % ဖြစ်ပါသည်။

[ဇယား \(၁၉\)](#)

၁၀။ လယ်ယာမြေဥပဒေများကို ဒေသနေပြည်သူများ၊ တောင်သူလယ်သမားများမှ လိုက်နာရန်ခက်ခဲ သည်ဟုဖြေဆိုသူ ၄၈ % နှင့် ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို နားမလည်ပါဟု ဖြေသူ ၄၃ % ရှိနေပါသည်။

[ဇယား \(၂၀\)](#)

လယ်ယာမြေဥပဒေကို တောင်သူများသိရှိလိုက်နာစေရန် သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ အသိပညာပေး ခြင်းလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိကြောင်း ၇၇ % ၏ ဖြေကြားချက်များအရ သိရှိရပါသည်။

[ဇယား \(၂၁\)](#)

ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်ခွင့်

၁၁။ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို ဒေသနေတောင်သူများမှ အကြံပြုဆွေးနွေးခွင့်ကို ဥပဒေအရပေး အပ်ထားခြင်းမရှိကြောင်း ၆၅ % မှ ဖြေကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၂၂\)](#)

နိုင်ငံခြားသားလုပ်ငန်းရှင်များသည် တိုင်းရင်းသား၊ နိုင်ငံသားများအမည်ဖြင့် လယ်မြေကို ဝယ်ယူ လုပ်ကိုင်ခြင်းများလည်း ရှိပါသည်။ ထို့အတူ လယ်ယာမြေအပေါ်တွင် အခြားစီးပွားရေး လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်မှု များကိုလည်း တွေ့မြင်ရပါသည်။ သို့သော် ထိုသို့ ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များ လုပ်ငန်းလုပ်ဆောင်မှုကို ဒေသနေတောင်သူများမှ တားဆီးကန့်ကွက်ခွင့်၊ စစ်ဆေးခွင့် ရှိ/မရှိ မေးမြန်းကြရာ စစ်ဆေးခွင့်မရှိကြောင်း ဒေသနေတောင်သူ ၄၉ % မှ ဖြေကြားပါသည်။

[ဇယား \(၂၃\)](#)

လယ်ယာမြေလုပ်ကိုင်ခြင်း

၁၂။ တောင်သူလယ်သမားများသည် မိမိတို့လုပ်ကိုင်နေသည့် လယ်ယာမြေကို သက်ဆိုင်ရာ ဦးစီးဌာန တွင် မှတ်ပုံတင်၍ ခွင့်ပြုမိန့်ရယူနိုင်ပြီး လယ်မြေအသစ်ချဲ့ထွင်လုပ်ကိုင်ခြင်း (လယ်တည်ခြင်း) ကို လုပ် ကိုင်နိုင်ခွင့်ရှိကြောင်း ဖြေကြားသူ ၄၄ % ရှိပါသည်။

[ဇယား \(၂၄\)](#)

လယ်ယာလုပ်ကိုင်သူ တောင်သူများ အမှန်တကယ်လုပ်ကိုင်သည့် လယ်မြေနှင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ ခွင့်ပြုပေးသည့် လယ်မြေကွဲလွဲမှုများစွာရှိနေပါသည်။ ဖြေကြားသူများ၏ ၆၀ % မှ လည်းမြေကြီး မြေပုံ မှန်ကန်ခြင်းမရှိကြောင်းဖြေကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၂၅\)](#)

စစ်ကောင်စီ၏ မြေယာအပေါ်ဆောင်ရွက်မှုများ

၁၃။ စစ်ကောင်စီမှ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုကို ဆောင်ရွက်သည်ဟု ဆိုသော်လည်း စစ်ကောင်စီဖွဲ့စည်းထားသည့် လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုအဖွဲ့နှင့် အဖွဲ့ဝင်များ ပြင်ဆင် ဖွဲ့စည်းထားခြင်းကို ၉၄ % ပြည်သူများမှ မသိရှိကြောင်းဖြေကြားပါသည်။ [ဇယား \(၂၅\)](#)

စစ်ကောင်စီ လုပ်ဆောင်သည့် လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲမှုသည် ဒေသနေတောင်သူလယ်သမား များ အခက်အခဲကို ဖြေရှင်းရန်၊ ပြေလည်ရန် ပြုလုပ်ခြင်းမဟုတ်ပါ။ စစ်ကောင်စီမှ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ၎င်းတို့နှင့်ဆက်နွယ်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၏ အကျိုးစီးပွား အတွက်သာဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမားများ၏ မြေယာပြဿနာများကို ကောင်းမွန်စွာ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ခြင်းမရှိကြောင်း ဖြေကြားသူ ၇၅ % အထိရှိနေကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ [ဇယား \(၂၇\)](#)

လယ်ယာမြေဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

၁။ လယ်ယာမြေဥပဒေသည် ဒေသနေတောင်သူများ၏ လက်တွေ့ဘဝကို အကာအကွယ် ပေးခြင်း၊ အကျိုးရှိစေခြင်း မဖြစ်နိုင်သည်ကို တွေ့ရသည်။

- မွေးမြူရေးနှင့် လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေး ရောထွေးနေခြင်း များကိုတွေ့ရှိရသည်။
- **နှစ်ရှည်ပင် စိုက်ပျိုးသောမြေ** ဥယျာဉ်မြေဟုသော်လည်းကောင်း၊ ဟင်းသီးဟင်းရွက်၊ ပန်းမာန် စိုက်ပျိုးသည့် မြေ များသည် လယ်ယာမြေထဲတွင် ပါဝင်နေသည်။

ထို့အတူ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေထဲတွင် အဆိုပါလုပ်ငန်းများ အတွက် လျှောက်ထားနိုင်ခွင့် ပေးထားပါသည်။ မည့်သည့်အကျိုးကိုလိုလား၍ လယ်ယာမြေ ဥပဒေတွင် လယ်မြေအမျိုးအစား၌ ထည့်သွင်းထားသည် မသိနိုင်ပါ။

၂။ မြေနုကျွန်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို စီမံခန့်ခွဲမှုမပြုနိုင်ကြောင်း မြေနုကျွန်းဖြစ်ထွန်းရာဒေသများတွင် တွေ့ရှိ ရသည်။ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာစနစ်ကို တောင်ပေါ်ဒေသများတွင် တွေ့ရှိရသည်။ ပဲခူးတိုင်း ကျောက်ကြီးမြို့နယ်၊ ကရင်ပြည်နယ်နှင့် ရခိုင်ရိုးမ တောင်တန်းပေါ်တွင်နေထိုင် ကြသည့် တိုင်းရင်းသားများသည် ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းဖြင့် အသက်မွေး နေထိုင်ကြသည်။ ထိုတိုင်းရင်းသားများကို ထိရောက်သော အကာအကွယ် မပေးနိုင်သည့် အပြင် ဥပဒေနှင့်မညီဟုဆိုကာ တားဆီးကန့်ကွက်မှုများပင် ရှိခဲ့သည်။

၃။ လုပ်ပိုင်ခွင့်လျှောက်ထားခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်လွှဲပြောင်းခြင်း ပြုလုပ်လိုသည့် တောင်သူလယ်သမား များအတွက် ဥပဒေပါဆောင်ရွက်ရမည့်လုပ်ငန်းစဉ်များရှုပ်ထွေးပြီး၊ နားမလည် မလုပ်နိုင်ဖြစ်ကြသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။

၄။ အစိုးရ၏ ဝန်ဆောင်မှုနှင့် မြေကြီးမြေပုံမှန်ကန်မှုများမှာလည်း အားနည်းပါသည်။

၅။ တောင်သူလယ်သမားများ ကြုံတွေ့ရသည့် မြေသိမ်းခံရမှုများ၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုများ ဖြေရှင်းပေးသည့်စနစ် အလုပ်မဖြစ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ မြေယာပြဿနာ၏

အရင်းအမြစ်ကို အပြည့်အစုံ သိရှိသည့် ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်ဆုံးဖြတ်ချက်ကို မြို့နယ်နှင့် ခရိုင်၊ တိုင်းနှင့် ပြည်နယ် အစိုးရများမှ ပြင်ဆင်ခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ခြင်းများသည် အမှန်တရားနှင့် ဝေးကွာသွားပါသည်။ ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအဆင့် အခြေခံဆုံးဖြတ်ချက်ကို အလေးထား၊ အားကောင်းစေရန် ဥပဒေဖြင့်ထောက်ပံ့ပေးရန် လိုအပ်ပါသည်။

၆။ ဆုံးဖြတ်ချက်ချသည့်အဆင့်တွင် ပြည်သူများပါဝင်စေခြင်း၊ ဆုံးဖြတ်ချက်များသည် တရားမျှတမှုရှိသည်ဟု ကျူးလွန်သူကိုယ်တိုင် သိရှိစေခြင်းဖြင့် နောက်ဆက်တွဲ ပေါ်ပေါက်လာမည့် အရှုပ်အရှင်း ပြဿနာများ မပေါ်ပေါက်စေရန် ကာကွယ်ပြီးသား ဖြစ်နိုင်ပါသည်။

၇။ လယ်ယာမြေဥပဒေ အခန်း (၂) လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုခြင်း၊ ပုဒ်မ ၆(ခ) တွင် “အဖွဲ့အစည်း ဖြစ်ပါက လယ်ယာမြေကိုအသုံးပြုခွင့်ရရှိထားသော **အစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်း၊ အစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်း၊ ကုမ္ပဏီ သို့မဟုတ် အသင်းအဖွဲ့ဖြစ်ရမည်**” ဟုဖော်ပြထားပြီး လက်တွေ့တွင်လည်း အစိုးရ ဌာနများမှ မြေသိမ်းမှုများပြုလုပ်လာကြသည်။ ဒေသနေတောင်သူများနှင့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များ အကြား ပဋိပက္ခများဖြစ်ပွားလာခဲ့သည်။

အကြံပြုချက် (၁)

ဖယ်ဒရစ်စနစ်အရ ပြည်နယ် တိုင်းဒေသများမှ မြေယာစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို အောက်ခြေအဆင့် မြို့နယ်မှ တာဝန်ခံရမည်ဖြစ်ပါသည်။ မြို့နယ်အဆင့် မြေပေးခြင်း၊ မြေငှားခြင်း၊ မြေယာ၌ အကောင် အထည်ဖော်သည့်လုပ်ငန်းကိုကြီးကြပ်ခြင်း၊ မြေယာအပေါ်အခွန်ကောက်ခံခြင်း စသည့်ကိစ္စအဝဝကို ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုရှိ လူတန်းစားအလွှာအသီးသီး၏ ကိုယ်စားပြုသူများပါဝင်သောအဖွဲ့မှ တာဝန်ယူဆုံးဖြတ်စေရန်လိုအပ်ပါသည်။

မည့်သည့်အစိုးရဌာန၊ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းအဆင့် ဖြစ်စေ မြေအသုံးချလိုသည့်အခါ မြေးပေးရန် စီမံဆုံးဖြတ်နိုင်သည့် မြို့နယ်အဆင့် တာဝန်ယူထားသည့်အဖွဲ့အစည်း၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရ ဆောင်ရွက် ရမည်ဖြစ်ပြီး အထက်အဖွဲ့အစည်းအဖြစ် မြို့နယ်အဆင့်အပေါ်ဩဇာလွှမ်းမိုးခြင်း၊ အမိန့်ပေးစေခိုင်း ခြင်း မပြုနိုင်ရန် တားမြစ်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၂)

မြို့နယ်အဆင့်တွင် နှစ်ရှည်မြေယာအသုံးချစီမံချက်များကို ဒေသနေပြည်သူများ၊ လူတန်းစား အလွှာအသီးသီးမှ ကိုယ်စားပြုသူများပါဝင်၍ ရေးဆွဲ၊ ဆုံးဖြတ်၊ သတ်မှတ်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

မြေပေးခြင်း၊ မြေငှားခြင်း၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်ခြင်းများသည် အထက်ပါ မြို့နယ်၏ နှစ်ရှည်မြေယာအသုံးချစီမံချက် ကို အခြေခံ၍ ဆုံးဖြတ်ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၃)

ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသအစိုးရသည် ရာသီဥတု၊ သဘာဝဘေးအန္တရာယ်၊ ပိုးမွှားဖျက်စီးမှု၊ ငွေကြေးနှင့်ဈေးကွက်မတည်ငြိမ်မှုများကြောင့် ဒေသတွင်းရှိတောင်သူလယ်သမား၏ လယ်ယာစိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်းအပေါ် သက်ရောက်မှုများရှိပါက သက်သာခွင့်ရရှိရန် ဆောင်ရွက်ပေးမည့် အစီအမံ များကိုချမှတ်ထားရန်လိုအပ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၄)

ဒေသတွင် တောင်သူလယ်သမားများအတွက် မျိုးစပါး၊ နည်းပညာ၊ ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ ဓာတုဆေးကင်းလွတ်သီးနှံစိုက်ပျိုးနည်းပညာများကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများမှ အသိပညာပေးရမည်ဖြစ်သည်။

တောင်သူလယ်သမားများ၏ ဈေးကွက်အတွင်း ဝင်ရောက်မည့် ဓာတ်မြေဩဇာ၊ ပိုးသတ်ဆေး၊ မျိုးစပါး ရောင်းချမည့် ကုမ္ပဏီများကို တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှုရှိသည့် ကုန်စည်များကိုသာရောင်းချရန်နှင့် ဘေးထွက်ဆိုးကျိုးများဖြစ်ပေါ်လာပါက နစ်နာမှုအတွက် လျှော်ကြေး၊ နစ်နာကြေးပေးဆောင်စေရန် ကြိုတင်သဘောတူညီမှုရယူထားရန်လိုအပ်ပါသည်။ စည်းကမ်းဖောက်ဖျက်မှုရှိပါက နစ်နာသူမှ သက်ဆိုင်ရာမြို့နယ်တရားရုံးတွင် တရားစွဲဆိုနိုင်ခွင့်ရှိစေရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၅)

ကုမ္ပဏီများ၏ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ အစိုးရဌာနများ၏ သုတေသနလုပ်ငန်းအတွက် စပါးစိုက်ပျိုး လုပ်ကိုင်လိုပါက ပြည်ထောင်စုအစိုးရခွင့်ပြုချက်ဖြင့် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင်သာ လုပ် ပိုင်ခွင့်ချပေးထားရမည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၆)

လယ်ယာမြေဥပဒေသည် လယ်ယာစိုက်ပျိုးလုပ်ကိုင်သူများအတွက်သာ သီးသန့်ပြဌာန်းရမည်ဖြစ်သည်။ တောင်သူလယ်သမားထဲတွင် မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သူများကိုပါ ထည့်သွင်းထားခြင်းသည် လုံးဝဆီလျော်ခြင်းမရှိသည့်ကိစ္စဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက် (၇)

ဒေသနေအခြေခံလူတန်းစား တောင်သူလယ်သမားများ၏ နေ့စဉ် စားဝတ်နေရေး အသက်မွေးရသည့် လုပ်ငန်းအတွက် ဥပဒေအရလိုအပ်ချက်များ၊ ပြဿနာဖြေရှင်းမှုများသည် မြို့နယ်အဆင့်တွင် ပြီးပြတ်ရမည့်လုပ်ငန်းများဖြစ်သည်။ အလုပ်အကိုင်ပျက်၊ ခရီးစရိတ်အတွက် ငွေကြေးပိုမိုကုန်ကျစေမည့် ခရိုင်အဆင့်၊ ပြည်နယ် သို့မဟုတ် တိုင်းဒေသအဆင့်အထိ သွားရောက်စေမည့် လုပ်ငန်းစဉ်များကို လိုအပ်ချက်တစ်ရပ်အနေဖြင့် ထည့်သွင်းရန်မသင့်ပါ။

အပိုင်း (၅)

၁၀။ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု

နောက်ခံအချက်အလက်များ

မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲရေးဥပဒေ ကို ၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ မတ်လ ၃၀ ရက် တွင် ဥပဒေ အမှတ် ၁၀ အဖြစ် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။ (၁၁. ၉. ၂၀၁၈) တွင် ပြင်ဆင်မှုပြု လုပ်ခဲ့သည်။ ဥပဒေ၏ ပုဒ်မ ၄ တွင် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများပေါ်တွင် ခွင့်ပြုနိုင်သည့်လုပ်ငန်းများမှာ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ မွေးမြူရေးလုပ်ငန်း၊ ဓာတ်သတ္တုထုတ်လုပ်ခြင်း လုပ်ငန်းနှင့် အစိုးရကခွင့်ပြုထားသော ဥပဒေနှင့်ညီညွတ်သည့် အခြားလုပ်ငန်းများ ဖြစ်သည်ဟု ဆိုသည်။

စိုက်ပျိုးရေး မွေးမြူရေးလုပ်ငန်းများ၊ ဓာတ်သတ္တုတူးဖော်ရေးလုပ်ငန်းများမှာ သက်ဆိုင်ဝန်ကြီး ဌာနများရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ သက်ဆိုင်ရာလုပ်ငန်းအတွက် ဥပဒေများလည်း ပြဋ္ဌာန်းထားပြီးဖြစ်သည်။ ထို့ ကြောင့် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေသည် “မလိုအပ်” ဟု ကန့်ကွက်ခဲ့ခြင်းများ လည်းရှိခဲ့သည်။ ဤဥပဒေသည် ၁၉၈၈ ခုနှစ် စစ်အစိုးရလက်ထက်တွင် လုပ်ငန်းရှင်ကြီးများက မြေဧက အမြောက်အမြားကို လက်ဦးမှုရယူပြီး သိမ်းယူခြင်းကို အကာအကွယ်ပေးရန်ဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲခြင်းများ လည်းရှိခဲ့သည်။ “မြေသိမ်းဥပဒေ”ဟူ၍လည်း နာမည်ဆိုးရှိခဲ့သည်။

လျှောက်ထားခြင်းကို ဗဟိုကော်မတီ (ပြည်ထောင်စုအစိုးရရုံးများအခြေစိုက်ရာ နေပြည်တော်) သို့ တင်သွင်းရပြီး သက်ဆိုင်ရာ ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး အစိုးရအဖွဲ့၏ သဘောထား မှတ်ချက်၊ လုပ်ငန်း သဘောသဘာဝနှင့် သက်ဆိုင်သည့်ဝန်ကြီးဌာန၏ သဘောထားမှတ်ချက်များ တောင်းခံရယူရန် လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဤဥပဒေအရ ဒေသနေတောင်သူလယ်သမားများ လုပ်ကိုင်နိုင်ရန် လက်လှမ်းမီခြင်းမရှိ ကြောင်းတွေ့ရသည်။

ဤဥပဒေအရ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲမှုကို ဗဟိုအစိုးရနှင့် ဝန်ကြီးဌာနများ၏ အခွင့်အာဏာဖြင့် ခွင့်ပြုနိုင်သည်ဖြစ်၍ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသများမှ စီမံခန့်ခွဲနိုင်ခြင်းမရှိချေ။ ပြောင်းလဲ လာမည့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်တွင် ဤဥပဒေ၏ သက်ရောက်မှုကို အလေးထား စဉ်းစားရန်လိုအပ်ပါသည်။

**မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ
လုပ်ပိုင်ခွင့်လျှောက်ထားခြင်း**

ယခုစစ်တမ်းအတွက် အချက်အလက်ကောက်ယူသည့်အထဲတွင် မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်း လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ကိုယ်တိုင်လျှောက်ထားသူ ၆၄ % ခန့်ပါဝင်နေပါသည်။ ကိုယ်တိုင်လျှောက်ထားသည့် အတွေ့အကြုံများပါဝင်မည်ဖြစ်သည်။ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများကို ဒေသနေတောင်သူ လယ်လုပ် များလျှောက်ထားခြင်းမှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူများ၏ ၂၉ % သာရှိပါသည်။ [ဇယား \(၂၈\) \(၂၉\)](#)

လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားခြင်း

မြေလွတ်၊ မြေလပ် ဟုသတ်မှတ်ပြီး လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုလိုက်သည့် မြေပေါ်တွင် ဒေသနေ ပြည်သူမဟုတ်သော အခြားဒေသမှ ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များ လာရောက် လုပ်ကိုင်ကြ ပါသည်။ မြေကြီးမြေပုံမှန်ကန်မှု မရှိခြင်း၊ မြေ၊ ရေ ကောင်းသည့်နေရာရလိုခြင်းများကြောင့် ကုမ္ပဏီနှင့် ဒေသနေပြည်သူနှစ်ဘက်လုံးမှ ကျူးကျော်သည်ဟု စွပ်စွဲအငြင်းပွားမှုများဖြစ်လေ့ရှိပါသည်။ အငြင်းပွားမှုအခြေအနေကိုမေးမြန်းရာတွင် အငြင်းပွားလေ့ရှိသည်ဟု ဖြေကြားသူ ၄၇ % ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၃၀\)](#)

ကုမ္ပဏီ၊ ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသည့် မြေဧက အကျယ်အဝန်းပမာဏနှင့် ပတ် သက်၍ မေးမြန်းရာတွင် ခွင့်ပြုသည့်ဧက များသည်ဟုဆိုသူ ၄၄ % နှင့် အလွန်များသည်ဟုဆိုသူ ၄၅ % ရှိနေပါသည်။ ထို့ကြောင့် နှစ်မျိုးပေါင်းလျှင် ခွင့်ပြုဧကများသည်ဟု ယူဆသူ ၈၉ % ရှိနေကြောင်းတွေ့နိုင် ပါသည်။ [ဇယား \(၃၁\)](#)

ပွင့်လင်းမြင်သာမှု

အစိုးရမှ ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များအား မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးခြင်းကို ဒေသနေပြည်သူများအားကြိုတင်အသိပေးမှုမရှိကြောင်းဖြေကြားသူ ၇၁ % ရှိပါသည်။ တခါတရံ အသိ ပေးသည်ဟုဖြေကြားသူ ၂၂ % ကျော်ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၃၂\)](#)

ဒေသနေပြည်သူများသိရှိခြင်းမရှိ၍ မြေယာကျူးကျော်သည့်ဟု အပြန်အလှန် စွပ်စွဲခြင်းများ ဖြစ်ပွား ပေါ်ပေါက်လာခြင်းဖြစ်ပါသည်။

မိမိဒေသရှိ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်သည် မည့်သည့်လုပ်ငန်းအား မည်သို့လုပ်ကိုင်နေသည်ကို ဒေသနေတောင်သူများ သိရှိနေခြင်းမရှိကြောင်း ဖြေဆိုသူ ၈၆ % ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၃၆\)](#)

အကျိုးကျေးဇူး

ကုမ္ပဏီများလာရောက်အခြေချလုပ်ကိုင်ခြင်းကြောင့် ဒေသဖွံ့ဖြိုးလာခြင်း၊ အလုပ်အကိုင် ရရှိခြင်း၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး တိုးတက်လာခြင်းများမရှိဟုဖြေကြားသူ ၈၄ % ရှိပါသည်။ ထို့အတူ နိုင်ငံ၏ စိုက်ပျိုးရေး၊ စီးပွားရေး၊ စက်မှုလယ်ယာလုပ်ငန်း စသည့်ကဏ္ဍများတွင်လည်း တိုးတက်မှုမရှိပါ ဟုဖြေဆို သူ ၇၇ % တွေ့ရှိရပါသည်။ [ဇယား\(၃၃\) \(၃၄\)](#)

တာဝန်ယူမှု တာဝန်ခံမှု

မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်သည့်ကုမ္ပဏီများသည် ဥပဒေအရ နှစ် အလိုက် အကောင်အထည်ဖော်ရမည့် လုပ်ငန်းသတ်မှတ်ချက်များရှိပါသည်။ သို့သော် မြေယာကို နေရာဦး ယူသည့် သဘောသာဖြစ်ပြီး လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုမရှိကြချေ။

အချက်အလက်များ ကောက်ယူမေးမြန်းသည့်အခါတွင်လည်း ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်းမရှိဟု ဖြေသူ ၆၄ % ရှိပါသည်။

လုပ်ပိုင်ခွင့် ခွင့်ပြုလိုက်သည့် အစိုးရဌာနများမှ ကုမ္ပဏီ၏ လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်မှု ကို ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု ရှိ/မရှိ မေးမြန်းရာတွင် မရှိပါဟု ဖြေသူ ၄၉ % ကျော်နှင့် စစ်ဆေးမှု ရှိ/မရှိ မသိပါဟု ဖြေကြားသူ ၄၅ % ရှိပါသည်။ ဖြေကြားသူစုစုပေါင်း၏ ၉၅ % ကျော်မှ အစိုးရဌာနသည် ကုမ္ပဏီများအား ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှုမရှိကြောင်းဖြေကြားကြပါသည်။

မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

၁။ လုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသည့်ကုမ္ပဏီများသည် ရရှိသည့်မြေကို ခွင့်ပြုမိန့်တွင်ပါရှိသည့်အတိုင်း နှစ် အလိုက် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိကြပါ။ မြေနေရာဦးယူထားသည့်သဘောသာ လုပ်ဆောင် လေ့ရှိသည်။

၂။ လုပ်ပိုင်ခွင့် လျှောက်ထားစဉ်က စိုက်ပျိုးရန်ကတိပြုထားသည့် သီးနှံနှင့် အမှန်တကယ်စိုက်ပျိုး သီးနှံ ကွဲလွဲခြင်းများလည်းရှိပါသည်။ အစိုးရဌာန၏ကြီးကြပ်မှု အားနည်းသည်ကိုလည်းတွေ့ရှိရသည်။

၃။ မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများအား ကုမ္ပဏီများသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုခြင်းကြောင့် ဒေသနေ တောင်သူလယ်သမားများအတွက် အကျိုးမရှိကြောင်းနှင့် နိုင်ငံအတွက်လည်း အကျိုးမရှိကြောင်းတွေ့ ရှိရသည်။ အခွန်ကင်းလွတ်ခွင့်ပေးထားသော်လည်း လုပ်ငန်းအကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်းမရှိပဲ နိုင်ငံ၏ စီးပွားဖွံ့ဖြိုးမှုအလားအလာကောင်းများ ဖော်ဆောင်နိုင်ခြင်းမရှိချေ။ ဒေသနေတောင်သူများနှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရကုမ္ပဏီများကြား ပြဿနာများ၊ အပြန်အလှန်တရားစွဲဆိုမှုများ ပိုမိုများပြားလာသည်ကို သာ တွေ့ရှိရပါသည်။

အကြံပြုချက်

- ဗဟိုအစိုးရတွင်သာလုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိပြီး ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသအစိုးရများတွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်မရှိခြင်း
- ဒေသနေပြည်သူများနှင့် နိုင်ငံအတွက် အကျိုးမဖြစ်ထွန်းခြင်း
- လုပ်ပိုင်ခွင့်ရ ကုမ္ပဏီနှင့် ဒေသနေပြည်သူများကြား ပြဿနာများ၊ အငြင်းပွားမှုနှင့် အပြန်အလှန် တရားစွဲ ဆိုမှုများပြားလာခြင်း များကိုသာ တွေ့ရှိရသည့်အတွက်

မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများစီမံခန့်ခွဲမှုဥပဒေနှင့် စီမံခန့်ခွဲမှုများကိုဖျက်သိမ်းရန် သို့မဟုတ် အထူး အလေးထားသုံးသပ်ရန်လိုအပ်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၆)

၁၁။ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောထူထောင်ခြင်း

နောက်ခံအချက်အလက်များ

သယံဇာတနှင့်သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် ထိန်းသိမ်းရေးဝန်ကြီးဌာနမှ “ဒေသခံပြည်သူ အစုအဖွဲ့ပိုင် သစ်တော လုပ်ငန်းဆိုင်ရာ ညွှန်ကြားချက်များ(Community Forestry Instructions)” ကို အမိန့်ကြော်ငြာ စာအမှတ် (၈၄/ ၂၀၁၆) ဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၆ ရက် နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။ ဒုတိယအကြိမ် ညွှန်ကြားချက် (အသစ်) ကို ၂၀၁၉ခုနှစ် မေလ (၈)ရက်နေ့တွင် ထုတ်ပြန်ခဲ့ပါသည်။

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဒေသနေပြည်သူများအား အသိပညာပေးခြင်း လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်ပေးပါသည်။ ဒေသနေပြည်သူများကိုယ်တိုင် အစုအဖွဲ့ဖြင့် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် ရေးဆွဲခြင်းနှင့် အစုအဖွဲ့မှ စီမံချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်ခြင်းများ ပြုလုပ်နိုင်ရန် ဦးစီးဌာနမှ ကူညီဆောင်ရွက်ရန် ညွှန်ကြားထားပါသည်။

ဒေသနေပြည်သူများကိုယ်တိုင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခွင့် ပြုခဲ့သည့် ရည်ရွယ်ချက်တွင်

- ဒေသခံပြည်သူများအတွက် သစ်နှင့် သစ်မဟုတ်သော သစ်တောထွက်ပစ္စည်း အစ ရှိသည့် သစ်တောနှင့် သစ်ပင်ဆိုင်ရာ အခြေခံလိုအပ်ချက်များကို ဖြည့်ဆည်း ပေးရန် နှင့်
- ဒေသခံပြည်သူများအတွက် အလုပ်အကိုင်နှင့် ဝင်ငွေအခွင့်အလမ်းများရရှိပြီး ဆင်းရဲနွမ်းပါးမှု လျော့နည်းစေရန် ပါဝင်ပါသည်။

ဒေသနေပြည်သူများ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှုများ

ယခုစစ်တမ်းတွင် မိမိဒေသ၌ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်လုပ်ကိုင်သူ ၁၇ % ပါဝင်ပါသည်။ သစ်တောနှင့် ထိစပ်သောနေရာဒေသတွင်နေထိုင်သူများသာအစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင် ကြသည့်အတွက် ပါဝင်မှုနည်းပါးခြင်းဖြစ်သည်။ [ဇယား \(၃၈\)](#)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ထူထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို သက်ဆိုင်ရာဦးစီးဌာနမှ အသိပညာပေးခြင်းပြု လုပ်သည်။ အနည်းငယ်ပြုလုပ်သည်ဟုဖြေကြားသူ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် ဖြေကြားသူ၏ ၂၇ % ရှိသော ကြောင့် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင်သူ ၁၇ % ကို လွှမ်းခြုံမိပါသည်။ [ဇယား \(၃၉\)](#)

ဒေသနေပြည်သူများကိုယ်တိုင် အုပ်ချုပ်လုပ်ကိုင်မှုစီမံချက် ရေးဆွဲခြင်း၊ စီမံချက်အတိုင်း အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း စသည့်လုပ်ငန်းစဉ်များပါဝင်သောကြောင့် လုပ်ငန်းစဉ်များ ရှင်းလင်းလွယ်ကူ မှု ရှိ/မရှိ မေးမြန်းရာတွင် ရှင်းလင်းလွယ်ကူမှုမရှိဟု ဖြေကြားသူ ၈၇ % ရှိနေပါသည်။ [ဇယား \(၄၀\)](#)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ရန် စိတ်ဝင်စားခြင်း ရှိ/မရှိ မေးမြန်းရာတွင် စိတ်ပါဝင်စားမှုရှိသူနှင့်မရှိသူ အရေအတွက်မှာ ကွာဟခြင်းမရှိပါ။ ဖြေကြားသူထက်ဝက်နီးပါးခန့်က စိတ်ပါဝင်စား ကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။ [ဇယား \(၄၁\)](#)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောကို တည်ထောင်ရန်စိတ်ဝင်စားသည်ဖြစ်စေ၊ စိတ်ဝင်စားခြင်း မရှိသည်စေ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောတည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် ဒေသနေပြည်သူများအတွက် အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု ရှိ သည်ဟု ဖြေကြားသူ ၆၉ % ရှိပါသည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခြင်း၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

- ၁။ ဒေသနေပြည်သူများကိုယ်တိုင် မိမိတို့အတွက်အကျိုးရှိသည်ဟုယုံကြည်ကြသည်။
- ၂။ သစ်တောနှင့်ထိစပ်ဆက်နွှယ်အသက်မွေးဝမ်းကျောင်းပြုသူများအတွက် အလုပ်အကိုင်ရရှိစေ သည်။
- ၃။ အိမ်အသုံးအဆောင်သစ်နှင့် သစ်တောထွက်ပစ္စည်းကို ဥပဒေနှင့်အညီ ရယူသုံးစွဲနိုင်ခွင့် ရှိသည်။
- ၄။ ဒေသနေပြည်သူများကို အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင်စေခြင်းအားဖြင့် သစ်တောဦးစီးဌာန၏ သစ်တောထိန်းသိမ်းရေးနှင့် ပြုစုပျိုးထောင်ရေး လုပ်ငန်းများ အတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

အကြံပြုချက်

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်လုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုခြင်းသည် ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသများ၏ စီမံခန့်ခွဲခွင့်အာဏာအဖြစ်ရှိရမည်ဖြစ်ပါသည်။

ဒေသနေပြည်သူများ အတွက်သာမက နိုင်ငံအတွက်ပါ အကျိုးရှိစေသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းကို ပြည်သူများပူးပေါင်းပါဝင်နိုင်သည့် လုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင်ခြင်းလုပ်ငန်းကို ဒေသနေပြည်သူများ ထိရောက်စွာပါဝင်နိုင်စေရန် ပိုမိုတိုးချဲ့ဆောင်ရွက်သင့်သောလုပ်ငန်းဖြစ်ပါသည်။

အပိုင်း (၇)

၁၂။ သိမ်းဆည်းမြေများ စီမံခန့်ခွဲမှု

နောက်ခံအချက်အလက်များ

၁၉၈၈ ခုနှစ် စစ်တပ်မှအာဏာသိမ်းယူပြီးနောက် မြေသိမ်းခြင်းကို ၁၈၉၄ မြေသိမ်း အက်ဥပဒေအရ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ တာဝန်ခံသိမ်းယူခဲ့သည်။ ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ ဩဂုတ်လ ၁၉ ရက်နေ့တွင် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ ဥပဒေအမှတ် ၂၄ ဖြင့် မြေသိမ်းဆည်းခြင်း၊ ပြန်လည်နေရာချထားခြင်းနှင့် ပြန်လည် ထူထောင်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ ကိုပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

မြေသိမ်းမှု ၁၉၈၈ ခုနှစ်နှင့် ၂၀၁၀ ခုနှစ်အကြား စစ်တပ်နှင့် စစ်တပ်နှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်သည့် စီးပွားရေးလုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်သည့် ကုမ္ပဏီများ၊ အစိုးရဌာနများ သည် မြေသိမ်းခြင်းလုပ်ငန်းကို သူ့ထက်ငါ အပြိုင်လုပ်ဆောင်ခဲ့ကြသည်။ အချို့ဒေသများတွင် မိခင်နှင့်ကလေးစောင့်ရှောက်ရေးအသင်း၊ ကြက်ခြေနီနှင့် မီးသတ်တပ်ဖွဲ့များ၏ အမည်ဖြင့် မြေသိမ်းယူခြင်းကိုလည်းတွေ့ရသည်။ မည်သို့သိမ်းယူသည်ဖြစ်စေ ထိုအချိန်က တည်ဆဲဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို လိုက်နာဆောင်ရွက်ခြင်း မရှိကြကြောင်းကိုလည်း တွေ့ရှိရပါသည်။ သိမ်းဆည်းမြေများကိစ္စသည် မြေရှင်းရန်ခက်ခဲသော အမှုကိစ္စများဖြစ်ပါသည်။ မြေသိမ်းမှုများတွင် သိမ်းယူသည့်ဌာန၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့်အတူ မြေစာရင်းဦးစီးဌာန၊ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန များပါဝင်ပတ်သက်နေပြီး မြေကြီးမြေပုံအလွဲများ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအလွဲများ၊ မလျော်ကြေး သုံးခြင်းများ ကိုတွေ့မြင်နိုင်ပါသည်။ စစ်အုပ်ချုပ်ရေးအောက်တွင် ပြည်သူများမှ မိမိအခွင့်အရေးကို ဥပဒေနှင့်အညီ ကာကွယ်နိုင်ခြင်း၊ တောင်းဆိုနိုင်ခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်းတွေ့ရှိနိုင်ပါသည်။

ဒီမိုကရေစီနည်းအရ ပြည်သူ့ရွေးကောက်သောအစိုးရလက်ထက်တွင် သိမ်းဆည်းမြေများနှင့် ပတ်သက်၍ ဆောင်ရွက်ရန် မူဝါဒများ ချမှတ်ပေးခဲ့သည်။ သို့သော် ထိုမူဝါဒများအတိုင်း လုပ်ဆောင်ရာတွင်လည်း မြေသိမ်းယူထားသည့်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းများမှ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို နားမလည်ခြင်း၊ ပြင်ပဩဇာကို မလွန်ဆန်နိုင်ခြင်း တို့ကြောင့်လိုက်နာရန် အားနည်းခဲ့သည်။ မြေသိမ်းယူသည့် အဖွဲ့အစည်းများမှာလည်း တရားမဝင်သိမ်းယူထားသည့်မြေများကို မူလတောင်သူထံပြန်လည် ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့မဟုတ် သိမ်းဆည်းခဲ့သော်လည်း အသုံးချခြင်းမရှိသည့် ပိုလျှံသောမြေကို မူလတောင်သူထံ ပြန်လည်ပေးအပ်ရမည်ဖြစ်သည်။ သို့သော် သိမ်းဆည်းမြေကို စီးပွားဘက်ကုမ္ပဏီ များသို့ လက်လွှဲရောင်းချခြင်း၊ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးအပ်ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့ခြင်းကြောင့် သိမ်းဆည်းမြေပြဿနာ သည် မြေရှင်းရန် ခက်ခဲနေခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

သိမ်းဆည်းခံရသောမြေများ စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ

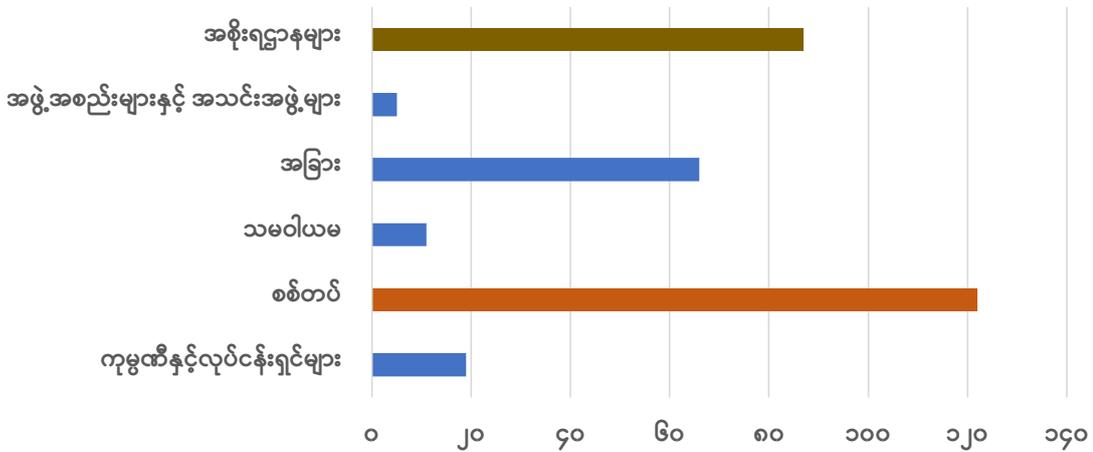
စစ်တမ်း၏ လွှမ်းခြုံသောဒေသမှာ ရခိုင်ပြည်နယ်နှင့် စစ်ကိုင်းတိုင်း၊ မကွေးတိုင်းနှင့် ပဲခူးတိုင်း တို့ ပါဝင်ပါသည်။ အဆိုဒေသများတွင် သိမ်းဆည်းခံမြေယာများရှိသည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၇၅% ရှိပါသည်။ ထို့ကြောင့် စစ်တမ်းသည် သိမ်းဆည်းခံမြေယာကိစ္စ၏ မြေပြင်အခြေအနေများကို ကောင်းစွာမီးမောင်းထိုး ပြနိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။ [ဇယား \(၄၃\)](#)

မြေယာသိမ်းယူသည့် အဓိကအဖွဲ့အစည်းများ

မြေသိမ်းအဖွဲ့များတွင် စစ်တပ်မှ မြေသိမ်းမှု အများဆုံးပြုလုပ်ခဲ့သည်။ စစ်တပ်သိမ်းယူမှု ၃၉% ဖြင့် အများဆုံးဖြစ်ကြောင်းတွေ့ရသည်။ ဒုတိယအများဆုံးမှာ အစိုးရဌာနများမှဖြစ်ပြီး သိမ်းယူမှု ၂၈% ရှိ ပါသည်။ အခြားဆိုသည်မှာ ကျန်းမာရေးဌာန၊ အားကစားကွင်း၊ ပန်းခြံ စသည့်ဖြင့် မြို့ရွာဖွံ့ဖြိုးရေးအတွက် မြေသိမ်းယူခြင်းများပါဝင်ပါသည်။

ထိုအခြားဟူသောကိစ္စ အကြောင်းပြချက်များဖြင့် မြေသိမ်းခြင်းသည် ၂၁% ရှိနေပါသည်။ အစိုးရဖြစ်ခဲ့သူနှင့် အစိုးရအဖွဲ့အစည်းများကိုယ်တိုင် မြေသိမ်းမှုများပြုလုပ်ခဲ့၍ ဖြေရှင်းရန် ခက်ခဲနေခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ [ဇယား \(၄၄\)](#)

မြေသိမ်းယူသည့်အဖွဲ့အစည်း

သိမ်းဆည်းမြေ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း

ဒီမိုကရေစီအရပ်သားအစိုးရ လက်ထက်တွင် သိမ်းဆည်းခံမြေယာများကို ပြန်လည်ပေးအပ်ရန် တောင်းဆိုသည့်အခါ မူလတောင်သူထံ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်းမရှိဟု ဖြေကြားသူ ၅၂% ရှိပါသည်။ မူလ တောင်သူထံ သိမ်းဆည်းမြေပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အမှုရင်ဆိုင်ဆဲဟုဖြေကြားသူ ၂၂% ရှိနေသည့်အတွက် အသိမ်းခံရသောမြေပြန်မရသူနှင့် ပြန်လည်ရရှိရန် မသေချာဘဲအမှုရင်ဆိုင်နေရသူ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် ၇၀% ကျော်ရှိနေသည့်အတွက် ဒေသနေတောင်သူများ များစွာ နစ်နာလျက်ရှိကြောင်းသိရှိနိုင်ပါသည်။ [ဇယား \(၄၅\)](#)

သိမ်းဆည်းခံရသောမြေယာများကိုပြန်လည်စီစစ်၍ မူလတောင်သူထံပြန်လည်ပေးအပ်ရန် အစိုးရ မှ ဗဟိုမှ အောက်ခြေ ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်အထိ “လယ်ယာမြေနှင့်အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်း ခံရမှုများ ပြန်လည်စီစစ်ရေးကော်မတီ” အဆင့်ဆင့်ကိုဖွဲ့စည်းဆောင်ရွက်ခြင်း မြေယာမူဝါဒ (၅၂) ချက် ချမှတ် ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း မြေသိမ်းပြဿနာများကို ဖြေရှင်းနိုင်သည်ဟု ဖြေကြားသူ ၉% မျှသာ ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။

မြေသိမ်းမှုများ ဖြေရှင်းရန် ကြန့်ကြာနေခြင်း အကြောင်းရင်း

မြေသိမ်းမှုများကို အဆိုပါကော်မတီမှ ထိရောက်စွာဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိကြောင်းဖြေကြားသူ ၄၄% ရှိပြီး၊ ဖြေရှင်းမှုနိုင်မှု အားနည်းသည် ကြန့်ကြာနေသည်ဟုဖြေကြားသူမှ ၄၄% နှင့် ၄၇ % အသီးသီး ရှိနေ ပါသည်။ ဖြေကြားသူ နှစ်ရပ်ပေါင်းလျှင် ၉၁ % ရှိနေသောကြောင့် အဆိုပါကော်မတီများ ကောင်စွာအလုပ် မလုပ်နိုင်ကြောင်းထင်ရှားစွာ မြင်တွေ့နိုင်ပါသည်။

[ဇယား \(၄၆\)](#)

သို့ဖြစ်၍ သိမ်းဆည်းခံမြေများကိစ္စဖြေရှင်းရှာတွင် ကြန့်ကြာနေရခြင်းအကြောင်းရင်းကို မေးမြန်း ရာ သိမ်းဆည်းမြေများကို ဖြေရှင်းပေးသည့်အဖွဲ့အစည်း (ကော်မတီ) ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုအားနည်း ခြင်းကြောင့်ဟု ဖြေကြားသူ ၄၂ %၊ ဥပဒေ (မူဝါဒ) အားနည်းခြင်းကြောင့်ဟု ဖြေကြားသူ ၂၉ % ရှိပါသည်။

ထူးခြားချက်မှာ သိမ်းဆည်းထားသည့်အဖွဲ့အစည်း (စစ်တပ်/ အစိုးရဌာန) များမှ ပြန်မပေးလို၍ အမှုများကြန့်ကြာနေရကြောင်းဖြေကြားသူ ၂၄ % ရှိသည်ကို တွေ့ရပါသည်။

[ဇယား \(၄၇\)](#)

၂၀၂၁ ခုနှစ် စစ်တပ်မှ အာဏာသိမ်းသည့် ကာလ အခြေအနေ

စစ်ကောင်စီမှ အာဏာသိမ်းထားချိန်တွင် “လယ်ယာမြေနှင့် အခြားမြေများ သိမ်းဆည်းခြင်းများ ပြန်လည်စီစစ်ရေးကော်မတီ” ကို အဖွဲ့ဝင်များ အစားထိုးပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်း ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် တောင်သူများ ကို တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာတွင် ထိုသို့ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခြင်းကို ၉၅ % မသိရှိကြောင်းဖြေကြားပါသည်။

[ဇယား \(၄၈\)](#)

စစ်ကောင်စီမှဖွဲ့စည်းသော အဆိုပါကော်မတီသည် ယခင်ချမှတ်ထားသော ဥပဒေ၊ မူဝါဒ၊ လမ်းညွှန်ချက်များအတိုင်း ဆောင်ရွက်မည်ဟု ထင်မြင်ခြင်းမရှိသူ ၆၅ % နှင့် မည်သို့ဆောင်ရွက်မည်ကို မသိပါ ဟု ဖြေကြားသူ ၃၃ % တွေ့ရှိရပါသည်။

[ဇယား \(၄၉\)](#)

စစ်ကောင်စီအာဏာသိမ်းထားသည့် ကြားကာလတွင် မြေသိမ်းမှုများ ရှိ မရှိ မေးမြန်းရာတွင် ၄၀% က မရှိကြောင်းဖြေကြားပြီး ၅၉ % က မသိကြောင်းဖြေကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၅၀\)](#)

ကြားကာလတွင် သိမ်းဆည်းမြေများ မူလတောင်သူထံပြန်ပေးသည့်လုပ်ငန်းကို ဆောင်ရွက်နေ ခြင်း ရှိ မရှိ မေးမြန်းရာတွင် ၇၁ % က သိမ်းဆည်းမြေများ မူလတောင်သူထံ ပြန်ပေးခြင်းမရှိကြောင်း ဖြေ ကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၅၁\)](#)

မြေသိမ်းခံရမှုများအား စီမံခန့်ခွဲခြင်း ၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

မြေသိမ်းခြင်း

၁။ ပြဿနာ၏လက်တွေ့အရင်းအမြစ်မှာ

- စစ်တပ်မှ မြေသိမ်းယူပြီး ထိုသိမ်းယူမှုကို ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များသို့ လက်လွှဲရောင်းချ ခြင်းများပြုလုပ်ခဲ့သည်
- အချို့မြေကို အခြားသောတောင်သူများထံ သီးစားချထားသည်
- အချို့သောသိမ်းယူမှုကို မူလတောင်သူကို ပြန်လည်၍ သီးစားချထားလုပ်ကိုင်စေသည်

သိမ်းဆည်းခြင်းကို မူလတောင်သူထံပြန်လည် **“စွန့်လွှတ်သည်”** ဆိုသည်သောမြေများမှာ ထို တတိယအမျိုးအစားတွင်ပါသောမြေအများစုဖြစ်သည်။ မူလတောင်သူထံ စစ်တပ်မှပြန်လည် သီးစားချထားသောမြေများကို မူလတောင်သူထံစေတနာကြီးစွာဖြင့် ပြန်လည်ပေးအပ်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်သည်။

ကျန်မြေသိမ်းမှု အမျိုးအစားများမှာ ဖြေရှင်းရန်ခက်ခဲနေခဲ့သည်။ ဖြေရှင်းညှိနှိုင်းရန် စစ်တပ်မှ အကြောင်းအမျိုးမျိုးပြ၍ ပျက်ကွက်နေခဲ့ခြင်းကြောင့်ဖြစ်သည်။

နစ်နာကြေး/လျှော်ကြေး

၂။ မြေသိမ်းမှုများတွင် လျှော်ကြေး/နစ်နာကြေးပေးခဲ့သည်ဆိုသည်မှာလည်း ကာလ၊ ဒေသပေါက် ဈေးကိုပေးခဲ့ခြင်းမဟုတ်ဘဲ စစ်တပ်မှ စိတ်ထင်သလို သတ်မှတ်ထားသော ဈေးနှုန်းကိုပေးခြင်းဖြစ်သည်။ **“ရချိန်တွင်ယူထား မယူလျှင်လဲ တပြားတချပ်မှမရဘဲအသိမ်းခံရမည်”** ဟု ခြိမ်းခြောက် ပေးကမ်းခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

မြေသိမ်းပြဿနာဖြေရှင်းသည့် ကော်မတီ

၃။ သာမန်အငြင်းပွားမှုများကို ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအုပ်စုအဆင့်တွင် လယ်ယာမြေဥပဒေအရ ဆုံးဖြတ်ပေးသည်။ မြို့နယ်၊ ခရိုင်၊ တိုင်းဒေသနှင့် ပြည်နယ် အဆင့်ဆင့်သို့ အယူခံဝင်ကြရသည်။ ငွေကြေး တတ်နိုင်သည့် ကုမ္ပဏီပိုင်ရှင်များ၊ လုပ်ငန်းရှင်များသည် နောက်ဆုံးအပြီးအပြတ်ဆုံးဖြတ်သည့် အယူခံဝင်မရတော့သည့် အဆင့်တွင် ငွေကြေးဖြင့်လိုသလို ဆုံးဖြတ်ချက်ကိုပြင်ဆင်ခြင်းဖြင့် မြေယာ၏ မူလပိုင်ရှင်များ တရားဝင်မြေသိမ်းခံရသည့်ဘဝသို့ကျရောက်သွားပါသည်။ နောက်ဆုံးတွင် ပြည်ထောင်စု အဆင့်သို့ စာချွန်တော်တောင်တက်ကြရသည့်အတွက် “စာချွန်တော်” ဖောင်းပွသည့်ခေတ် အဖြစ် စံချိန်တင် မှတ်တမ်းဝင်သွားနိုင်ပါသည်။

မူဝါဒနှင့် ဥပဒေများ

မြေသိမ်းပြဿနာများကို ဖြေရှင်းရန် မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများထုတ်ပြန်ခဲ့သော်လည်း ကုစားနိုင် ခြင်းမရှိကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

အကြံပြုချက်

၁။ မြေသိမ်းမှုများ မြေယာပြဿနာများကို ဖြစ်မြစ်အသိဆုံးမှာ အောက်ခြေ ကျေးရွာအုပ်စုနှင့် ရပ်ကွက်များဖြစ်သည်။ အောက်ခြေအဆင့် ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အဆင့်ဆင့် အယူခံ ဝင်စေခြင်းသည် အကျင့် ပျက်မှု၊ လာဘ်ပေးလာဘ်ယူမှုကို ပိုမိုအားပေးသကဲ့သို့ ဖြစ်စေသည်။ မြေယာအမှုများအား ရာဇဝတ်မှု၊ တရားမမှုများကဲ့သို့ မှတ်ယူ စစ်ဆေးခြင်းမှ လွဲမှားနေသည်။ ရွာနေ၊ အခြေစိုက်မဟုတ်သူက ဘိုးဘွားထံမှ အမွေရသကဲ့သို့ ရပ်ရွာ၏ မြေယာကို ပိုင်ဆိုင်လုပ်ပိုင်ခွင့်ရှိနေသည်ဆိုသည်နှင့် လွဲမှားမှု ရှိနေသည်မှာ ထင်ရှားပါသည်။ သို့ဖြစ်၍-

- ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စု ဆုံးဖြတ်ချက်များကို အလေးအနက်ထားစဉ်းစားရန် မလျှော်ဩဇာသုံး၍ ပယ်ဖျက်ခြင်းမပြုရန် နှင့်
- မြေယာပြဿနာများကို ရပ်ကွက်နှင့် ကျေးရွာအဆင့်တွင် ရပ်မိရပ်ဖများ၊ အလွှာအသီးသီးမှ

ကိုယ်စားပြုသူများပါဝင်၍ ဆုံးဖြတ်ချက်ချနိုင်သည့် အဖွဲ့အစည်းတစ်ခု ဖွဲ့စည်းနိုင်သည့် အစီအမံတခု ချမှတ်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၂။ မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုကို အဓိကဆုံးဖြတ်လုပ်ကိုင်နိုင်ခွင့်သည် မြို့နယ်အဆင့်တွင်သာရှိရမည် ဖြစ်သည်။

၃။ ဆုံးဖြတ်ပိုင်ခွင့် အခွင့်အာဏာသည် ဌာနတစ်ခု၊ လူတစ်စုတွင် မထားရှိဘဲ ကိုယ်စားပြုသူများ အားလုံး၏ သဘောတူညီမှုရရှိမှသာ ဆုံးဖြတ်ချက်ကို အတည်ပြုရမည်ဖြစ်ပါသည်။

၄။ ဖယ်ဒရယ်စနစ်တွင် ပြည်ထောင်စုနယ်မြေသတ်မှတ်ခြင်း၊ နိုင်ငံ၏ စီးပွားရေး လုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်းတွင် အောက်ခြေပြည်သူများ၏ သဘောဆန္ဒရရှိပြီးမှသာ အကောင်အထည်ဖော်လုပ် ကိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

၅။ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းဆောင်ရွက်ရာတွင် ဒေသနေပြည်သူများ၏ ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ ဓလေ့ထုံးတမ်းများကို ထိခိုက်မှုမရှိစေရန် “ဒေသနေပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ထိခိုက်နစ်နာစေခြင်းမရှိသည့် ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းကိုသာ လုပ်ဆောင်ရန်” စီမံ ဆောင်ရွက်ရမည်ဖြစ်သည်။

အပိုင်း (၈)

၁၃။ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု

နောက်ခံအချက်အလက်များ

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ စိုက်ခင်းများကို တာဝန်ယူ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း ဖြစ်သည်။ စိုက်ခင်းမှာ အမျိုးအစား (၄) မျိုးရှိသည်။ စီးပွားရေးစိုက်ခင်း၊ စက်မှုကုန်ကြမ်းစိုက်ခင်း၊ ကျေးရွာသုံး ထင်းစိုက်ခင်း နှင့် ရေဝေရေလဲစိုက်ခင်းများဖြစ်သည်။

ဒေသနေပြည်သူများအတွက် ထင်းနှင့် လယ်ယာလုပ်ငန်းသုံး ပစ္စည်းများထုတ်ပေးရန် ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ကျေးရွာများနှင့်နီးစပ်သော မြေလွတ်၊ မြေရိုင်းနှင့် တောပျက်ဒေရီယာများတွင် ဒေသနှင့်သင့်လျော်သည့် သစ်မျိုး များ ဖြင့် တည်ထောင်သည့် စိုက်ခင်းအမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောကဲ့သို့မဟုတ်ဘဲ အစိုးရဌာနမှ မြေနေရာရှာ၍ အစိုးရဌာနကိုယ်တိုင် ဆောင်ရွက်နေသောလုပ်ငန်းဖြစ်သည်။

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ

စစ်တမ်းကောက်ယူရာတွင် ဖြေကြားသူ ၉၁ % သည် ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းထူထောင်ခြင်း စီမံ ဆောင်ရွက်ရန်လိုအပ်ကြောင်းဖြေကြားကြပါသည်။ [ဇယား \(၅၂\)](#)

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းကို ကျေးရွာနေလူဦးရေအချိုးစားဖြင့် သတ်မှတ်ပေးသင့်သည်ဟု ဖြေဆိုသူ ၇၁ % ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၅၃\)](#)

သို့သော် ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းကို ဦးဆောင်သင့်သူမှာ အစိုးရဌာနမှ မဟုတ်ဘဲ ကျေးရွာရှိပြည်သူ များဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားသူ ၉၀ % ရှိပါသည်။ [ဇယား \(၅၄\)](#)

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း ၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ ဦးဆောင်၍ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းများကို အကောင်အထည်ဖော်၍ မြေ နေရာရှာဖွေခြင်း အဆင်ပြေပါသည်။ လိုအပ်သည့်ပျိုးပင်ကို သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပျိုးခင်းများမှ ရယူ နိုင်၍ အခက်အခဲမရှိပါ။

အဆိုပါစိုက်ခင်းအောင်မြင်ပြီး ထုတ်ယူသုံးစွဲခွင့်ပြုသည့်အချိန်၊ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်း ရေရှည်တည်တံ့ရေးအတွက် ကျေးရွာများသို့ တာဝန်ပေးအပ်သည့်အချိန်တွင် မလိုလားအပ်သည့် ပြဿနာ ပေါ်ပေါက်နိုင်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာန သစ်တောထိန်းသိမ်းရေး၊ သစ်တောပြုစုပျိုးထောင်ရေး၊ သစ်ထုတ်လုပ်ငန်းများ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်ရမည့် မူလတာဝန်ရှိပါသည်။

အကြံပြုချက်

၁။ သစ်တောထိစပ် ကျေးရွာများအား ကျေးရွာသစ်အခြေခံပစ္စည်းလိုအပ်ချက်၊ သစ်တောထွက် ပစ္စည်းဖြစ်သည့် ပျားရည်၊ ရှားစေး၊ ဘယဆေးပင်များ ထုတ်ယူသုံးစွဲနိုင်ရေး အတွက် ကျေးရွာထင်းစိုက် ခင်း သို့မဟုတ် ကျေးရွာ သစ်တောစိုက်ခင်းများလိုအပ်ပါသည်။

၂။ သစ်တောနှင့် ထိစပ်ဒေသကျေးရွာများတွင် သစ်တော၊ သဘာဝဝန်ကျင်၊ ဇီဝမျိုးကွဲ၊ ကျေးငှက်၊ သားရိုင်းတိရစ္ဆာန် ထိန်းသိမ်းရေး အသိပညာပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထိုလုပ်ငန်းများသည် ဒေသနေ ပြည်သူများ ပူးပေါင်းပါဝင်ခြင်းရှိမှသာ အောင်မြင်မည်ဖြစ်သည်။

၃။ ဒေသနေပြည်သူများမှ စိတ်ပါဝင်စားသူများစုပေါင်း၍ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော တည်ထောင် သကဲ့သို့ သစ်တောထိစပ်ကျေးရွာများသည် ကျေးရွာသစ်တောစိုက်ခင်းများ မဖြစ်မနေထူထောင်ရန် စီမံဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။

အပိုင်း (၉)

၁၄။ ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု

နောက်ခံအချက်အလက်များ

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ “နိုင်ငံစီးပွားရေး၏ အဓိကမဏ္ဍိုင်တစ်ခုဖြစ်သည့် ကျွန်းနှင့်သစ်မာ ပြုစုပျိုးထောင် ထုတ်လုပ်ခြင်းလုပ်ငန်း ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးကို အထောက်အကူပြုနိုင်ရန်အတွက် ပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များအား ကျွန်းနှင့်သစ်မာမျိုးစုံစိုက်ခင်းများ စိုက်ပျိုးတည်ထောင် ထုတ်လုပ် ရောင်းချခွင့် ပြုလျက်ရှိပါ သည်” ဟု ဆိုပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်မှာ-

- (က) မြန်မာနိုင်ငံအနေဖြင့် ကျွန်းသစ်ပေါက်ရောက်ရာ မူရင်းဒေသတစ်ခုအဖြစ် ဆက်လက်တည်မြဲစေပြီး အဆင့်မီသော ကျွန်းတောဧရိယာများ တိုးပွားများပြား လာစေရန်။
- (ခ) နိုင်ငံတော်နှင့် အကျိုးတူရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုများ ထည့်ဝင်ဆောင်ရွက်ပြီး ကျွန်းသစ်များ ရောင်းချခြင်းဖြင့် နိုင်ငံခြားငွေရှာဖွေနိုင်ရန်။

- (ဂ) သဘာဝပတ်ဝန်းကျင် တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးနှင့် ဒေသခံပြည်သူများ အလုပ်အကိုင်များ ရရှိပြီး လူနေမှုအဆင့်အတန်းမြင့်မားလာစေရန်။
- (ဃ) မြန်မာ့တော်ဝင်ကျွန်းသစ်ကို နောင်သားစဉ်မြေးဆက်တိုင် မတိမ်ကော မပျောက်ပျက်အောင် ထိန်းသိမ်းထားရန် ဖြစ်သည်။

သစ်တောဦးစီးဌာန၏ တရားဝင်ထုတ်ဖော်ပြောကြားချက်အရ “၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ မတ်လအထိ လုပ်ငန်း ရှင်၊ ကုမ္ပဏီစုစုပေါင်း (၃၀၀) တည်ထောင် ခွင့်ပြုပြီးဖြစ်သည်ဟုဆိုပါသည်။ ဧရိယာ (၂၅၁၁၇၃.၉၇) ဧက (ဧက နှစ်သိန်းခွဲကျော်) တွင် (၁၄၃၂၇၈.၂၆) ဧက စိုက်ပျိုးပြီးဖြစ်ပါသည်” ဟု သိရသည်။

ပြည်တွင်းပြည်ပ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုဖြင့် ပုဂ္ဂလိကသစ်တောစိုက်ခင်းလုပ်ငန်းများ ငှားရမ်း ဆောင်ရွက်ရာတွင် “ဧရိယာ (၁၀၀၀) ဧကနှင့်အထက်ဖြစ်ပါက အိတ်ဖွင့်တင်ဒါစနစ်ဖြင့် ခွင့်ပြု ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပြီး ဒုတိယအကြိမ် အိတ်ဖွင့်တင်ဒါစနစ်ဖြင့် ဧရိယာ (၁၀၁၂၄) ဧကအား လုပ်ငန်းရှင် (၆) ဦးသို့ ငှားရမ်းဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်” ဟု ဆိုပါသည်။

မှတ်တမ်းများအရ ဝန်ကြီးဌာနသည် ပဲခူးတိုင်းဒေသ ပဲခူးရိုးမတွင် ကျွန်းစိုက်ခင်း တည်ထောင်ရန် အများဆုံးလျှာထားကြောင်းတွေ့ရှိရပါသည်။

ကယား၊ မကွေး၊ ရခိုင်၊ ရန်ကုန်နှင့် ဧရာဝတီ ဒေသများတွင် ကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်ရန် လျှာ ထားခြင်းမရှိပါ။ ရခိုင်ဒေသသည့် ရခိုင်ရိုးမ အထင်အရှားတည်ရှိသောဒေသဖြစ်သည်။

သစ်တောဦးစီးဌာန၏ ပြည်နယ်တိုင်းအလိုက် ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်း တည်ထောင် လုပ်ကိုင်ရန် လျှာထားချက်နှင့် ခွင့်ပြုထားမှုအခြေအနေ ပြဇယားကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားပါသည်။

ပြည်နယ်တိုင်းအလိုက် ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းတည်ထောင်လုပ်ကိုင်ရန် လျှာထားချက်နှင့် ခွင့်ပြုထားမှုအခြေအနေ

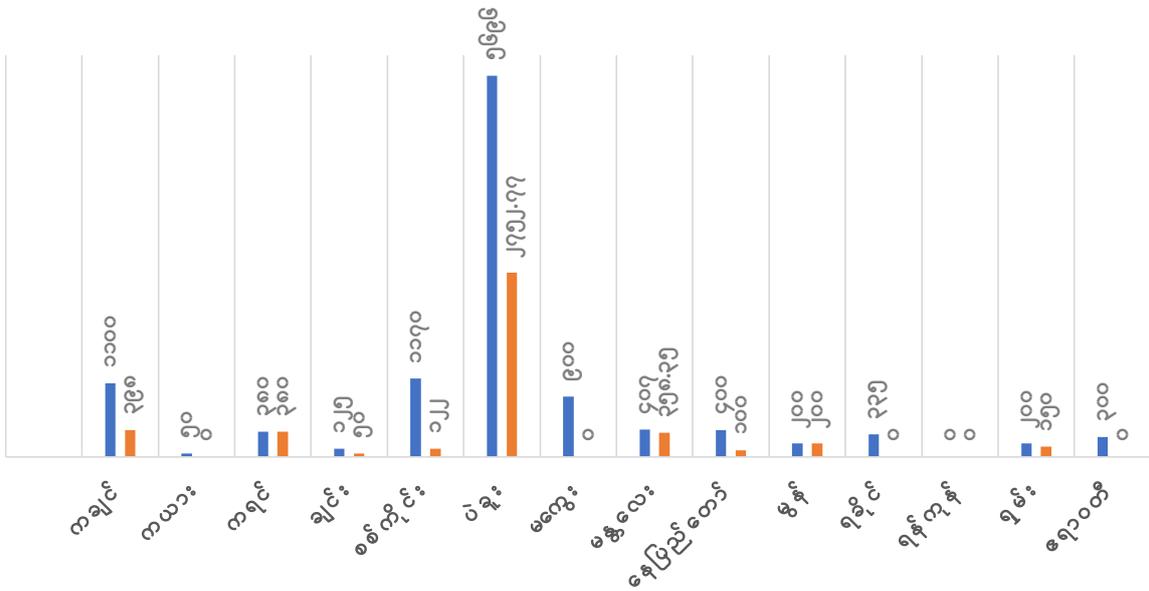
စဉ်	တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်	လုပ်ငန်းရှင် (ဦးရေ)	လျှာထား	စိုက်ပျိုး	ရာခိုင်နှုန်း
			(ဧက)	(ဧက)	(%)
၁	ကချင်	၂	၁၁၀၀	၃၉၈	9%
၂	ကယား	၀	၅၀	၀	0%
၃	ကရင်	၁	၃၈၀	၃၈၀	8%
၄	ချင်း	၁	၁၂၅	၅၀	1%
၅	စစ်ကိုင်း	၂	၁၁၇၀	၁၂၂	3%
၆	ပဲခူး	၁၁	၅၆၉၆	၂၇၅၂.၇၇	61%
၇	မကွေး	၀	၉၀၀	၀	0%
၈	မန္တလေး	၁	၄၀၇	၃၅၈.၃၅	8%
၉	နေပြည်တော်	၁	၄၀၀	၁၀၀	2%
၁၀	မွန်	၁	၂၀၀	၂၀၀	4%
၁၁	ရခိုင်	၀	၃၃၅	၀	0%

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

၁၂	ရန်ကုန်	၀	၀	၀	0%
၁၃	ရှမ်း	၁	၂၀၀	၁၅၀	3%
၁၄	ဧရာဝတီ	၀	၃၀၀	၀	0%
	စုစုပေါင်း	၂၁	၉၇၈၃	၄၅၁၁.၁၂	

ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းလျှာထားချက်နှင့် အကောင်အထည်ဖော်ပြီးစီးမှု

■ လျာထား (ဧက) ■ စိုက်ပျိုး (ဧက)

ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲမှု၏ သက်ရောက်မှုများ

- ၁။ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသအသီးသီးတွင် ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းများ တည်ထောင်ခွင့်ပြုသော်လည်း ဒေသနေပြည်သူများ လုပ်ပိုင်ခွင့်မရသည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။
- ၂။ ၂၀၁၈ ခုနှစ်တွင် လုပ်ပိုင်ခွင့်ရ ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းပိုင်ရှင် (၂၀) ဦးသည် ဒေသနေပြည်သူများ မဟုတ်သည်ကို တွေ့ရှိရပါသည်။ (ပြန်တမ်းများတွင် ရှာဖွေကြည့်ရှုနိုင်သည်)
- ၃။ ဒေသနေပြည်သူ ၈၃ % မှ ဒေသနေပြည်သူများကို ကျွန်းစိုက်ခင်းထူထောင်ရန် ခွင့်ပြုသင့်သည်ဟု ဖြေကြားကြပါသည်။

ပုဂ္ဂလိက ကျွန်းစိုက်ခင်း စီမံခန့်ခွဲခြင်း ၏ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

မြန်မာကျွန်းရွှေဝါသည် ကမ္ဘာ့ဈေးကွက်တွင် အမည်ကောင်းရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ သစ်တောဦးစီးဌာနအနေဖြင့် ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းများကို အကောင်အထည်ဖော်နေမည့်အစား နိုင်ငံ့ဝင်ငွေတိုးတက် ရေးအတွက် ကျွန်းစိုက်ခင်းများကို ပုဂ္ဂလိကလုပ်ကိုင်ခွင့်မပြုဘဲ ဦးစီးဌာနကိုယ်တိုင် အကောင်အထည် ဖော်လုပ်ကိုင်ရမည်ဖြစ်ပါသည်။

စစ်အာဏာရှင်များမှ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် ကုမ္ပဏီများတည်ထောင်၍ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပေးထားခြင်း ဖြစ်သည်ကို သတိမူသင့်ပါသည်။ ထိုကျွန်းစိုက်ခင်းများ လုပ်ပိုင်ခွင့် ချထားသူများကို ပြန်လည်စိစစ်လျှင် တွေ့မြင်လွယ်ပါသည်။ ဒေသနေပြည်သူများသည် အဆိုပါ စိုက်ခင်းများပုဂ္ဂလိက လုပ်ငန်းရှင်များကို လုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားပေးခြင်းကို သိရှိခြင်းပင်မရှိပါ။

ပုဂ္ဂလိကအကျိုးစီးအတွက် ရည်ရွယ်လုပ်ဆောင်ထားသည့် စီမံချက်ဖြစ်၍ ဒေသပြည်သူများ အကျိုးစီးပွားအတွက် အလေးထားသုံးသပ်ရမည့်လုပ်ငန်းများဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်

- ၁။ ပုဂ္ဂလိကကျွန်းစိုက်ခင်းလုပ်ပိုင်ခွင့်ပေးထားခြင်းကို ရုတ်သိမ်း၍ နိုင်ငံပိုင်လုပ်ငန်းအဖြစ် သစ်တော ဦးစီးဌာနအား တာဝန်ယူလုပ်ကိုင်စေရန် နှင့်
- ၂။ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းကို သစ်တောနှင့်ထိစပ်ကျေးရွာများမှ တောင်သူများကိုယ်တိုင်လုပ်ကိုင် နိုင်ရန် အသိပညာပေး၍ ကြိုးပြင်ကာကွယ်တောတွင် ဒေသနေတောင်သူများကိုယ်တိုင် စိုက် ပျိုးသည့်ကျေးရွာသစ်တော စိုက်ခင်းထူထောင်ရေး စီမံချက်ချဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

အပိုင်း (၁၀)

၁၅။ ဒေသနေပြည်သူများထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့်သစ်တောများ

နောက်ခံအချက်အလက်များ

သစ်တောဦးစီးဌာနမှ နိုင်ငံအတွင်း သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ သတ်မှတ်၍ “ဇီဝမျိုးစုံ မျိုးကွဲနှင့် သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေများ ကာကွယ်စောင့်ရှောက်ခြင်းဆိုင်ရာ ဥပဒေ(၂၀၁၈)” အရ သတ်မှတ်ထုတ်ပြန်ကြေညာထားပါသည်။ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ အမျိုးအစားများမှာ-

(၁) သိပ္ပံကြီးဝိုင်း၊ (၂) အမျိုးသားဥယျာဉ်၊ (၃) အဏ္ဏဝါအမျိုးသားဥယျာဉ်၊ (၄) သဘာဝကြီးဝိုင်း၊ (၅) တောရိုင်းတိရစ္ဆာန်ဘေးမဲ့တော၊ (၆) ဘူမိရုပ်သွင်ထူးခြားသည့်နယ်မြေ၊ (၇) ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ တို့ဖြစ်ပါသည်။

ယခင်စစ်အစိုးရများသည် ကြီးဝိုင်းသစ်တောများအတွင်း သဘာဝအပန်းဖြေစခန်းများ လုပ်ပိုင်ခွင့် ပြုခဲ့သဖြင့် ဒေသခံပြည်သူများမှ ပြင်းထန်စွာကန့်ကွက်ခဲ့ကြပါသည်။ သစ်တောများတွင် ဒေသနေ တိုင်းရင်းသားများ ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော နယ်မြေ ထားရှိလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုရန် ပြည်ထောင်စုအစိုးရထံ တောင်းဆိုခဲ့ကြသည်။ အကြောင်းပြချက် အမျိုးမျိုး ဖြင့် ခွင့်ပြုရန်များစွာနှောင့်နှေးခဲ့ပါ သည်။

၂၀၁၈ ခုနှစ်ဥပဒေထွက်ရှိလာပြီးနောက် ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေထားရှိရန် ထည့်သွင်းခဲ့သည်။ သို့သော် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသည့်နည်းတူ စီမံအုပ်ချုပ်သည့်စနစ် ကောင်စွာရေးဆွဲရန်လိုအပ်ပါသည်။ ထို့ကြောင့် “ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ” ခွင့်ပြု အကောင်အထည်ဖော်ရန် လုပ်ငန်းစဉ်များ၊ စီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများသက်ရောက်မှုများ

လုပ်ငန်းကို ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် ခွင့်ပြုလုပ်ကိုင်ခြင်း မရှိသေးသည့်အတွက် သက်ရောက်မှုများကို မြင်တွေ့ ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပါ။

တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သူဦးရေ (၃၁၀) ၏ ၉၇ % မှ ဒေသနေပြည်သူများ တိုင်းရင်းသားများ ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများထားရှိ ခွင့်ပြုသင့်ကြောင်း တိုက်တွန်း ကြပါသည်။

[ဇယား \(၅၆\)](#)

၂၀၁၈ ခုနှစ် ဥပဒေတွင်ပါဝင်သော်လည်း သီးခြား စီမံချက်များ၊ မူဝါဒများထားရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း ၉၈ % မှ ဖြေကြားကြပါသည်။

[ဇယား \(၅၇\)](#)

ဒေသနေပြည်သူများသည် ဓလေ့ထုံးတမ်းအရ သစ်တောထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်ခြင်းကိုသာ သိရှိ ကြပါသည်။ ထို့ကြောင့် ၉၈ % သော မြေကြားသူများမှ သစ်တောထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်ခြင်း နည်းပညာ မျှဝေကူညီပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း တိုက်တွန်းတောင်းဆိုကြပါသည်။ [ဇယား \(၅၅\)](#)

ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ သက်ရောက်မှု သုံးသပ်ချက်

ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသများတွင် တိုင်းရင်းသားများသည် မိမိနယ်မြေ၊ ရေ၊ မြေ၊ တောတောင် သဘာဝကို အလေးအမြတ်ထားသည့် အစဉ်အလာရှိပြီးဖြစ်ပါသည်။ သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်၊ သစ်တောများနှင့် အတူရှင်တွဲနေထိုင်ပြီး၊ မိရိုးဖလာ ဓလေ့ထုံးတမ်းများအရ တော၊ တောင် စောင့် နတ်များကို တိုင်တည်၍ နေစဉ်အမှုကိစ္စများကို လုပ်ကိုင်တတ်ကြပါသည်။ မိမိနေထိုင်ရာ တော၊ တောင်၊ ရေ၊ မြေ နှင့် ပတ်သက်သည့် ဒဏ္ဍာရီ ပုံပြင်များစွာရှိပါသည်။

သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ကို ချစ်မြတ်နိုးသည့် စိတ်ကိုရှင်သန်စေခြင်းဖြင့် ကမ္ဘာကြီး ပူဇော်မှုနှင့် ကမ္ဘာ့ရာသီဥတုပြောင်းလဲမှုကို တားဆီးကာကွယ်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

အကြံပြုချက်

- ၁။ ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဥပဒေပါ စကားလုံးသုံးစွဲမှုကို ပြန်လည်ပြင်ဆင်ရမည် ဖြစ်ပါသည်။ “ဒေသခံအစုအဖွဲ့ သဘာဝ ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ” ဟူသောအသုံးအနှုန်းသည် တိုင်းရင်းသားများကို အလေးအနက် ထားမှုအားနည်းပါသည်။ “ဒေသနေ တိုင်းရင်းသား များ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော သဘာဝသစ်တော ထိန်းသိမ်းရေးနယ်မြေ” ကဲ့သို့သော စကားစုများဖြင့် အစားထိုးသင့်ပါသည်။
- ၂။ ဒေသနေတိုင်းရင်းသားများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သော သဘာဝသစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး နယ်မြေဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် နည်းပညာများကို သစ်တောနှင့် ဆက်စပ်နေထိုင်သူ အသက်မွေးသူများ အား ပို့ချပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။
- ၃။ သဘာဝသစ်တော ထိန်းသိမ်းရေး စီမံအုပ်ချုပ်မှုစနစ်ကို ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသ အစိုးရများမှ အမြန်ရေးဆွဲ၍ ဒေသနေတိုင်းရင်းသားများအား အသိပေး ပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်ခြင်းများ အမြန်ဆောင် ရွက်ရန်လိုအပ်ပါသည်။

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ဖယ်ဒရယ်စနစ်ဖြင့် နိုင်ငံတော်၏အာဏာသုံးရပ်ကိုစွဲကိုင်ကျင့်သုံးသည့်အခါ ပြည်နယ်နှင့် တိုင်း ဒေသအသီးသီးတွင် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်၊ ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် ရှိလာရမည်ဖြစ်သည်။ ထိုအခါ မိမိဒေသ မိမိတို့တိုင်းရင်းသားများ၏ လိုအပ်ချက်အရ စီမံခန့်ခွဲမှုပြုရမည်ဖြစ်သည်။

မိမိနယ်မြေဒေသ၊ မိမိတို့တိုင်းရင်းသားများ၏ အကျိုးစီးပွားကို ဖော်ဆောင်နိုင်ရန် လိုအပ်ပါသည်။

နိုင်ငံသားနှင့် နိုင်ငံရေး အခွင့်အရေး လှုပ်ရှားဆောင်ရွက်မှု အဖွဲ့ **Civil and Political Rights Campaign Group (CPRCG)** သည် တောင်သူလယ်သမားများ၏ မြေယာအရေးကို နှစ်ပေါင်းများစွာ လက်တွေ့အကူအညီပေးခဲ့အဖွဲ့ဖြစ်ပါသည်။ အဖွဲ့၏ အဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည့် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ဥပဒေ အထောက်အကူပြုသူများသည် ဒေသနေ ပြည်သူများ၏ တည်ဆဲဥပဒေပါ အခွင့်အရေး၊ နိုင်ငံသားများ၏ အခွင့်အရေး ဆုံးရှုံးမှုမရှိစေရန် အထောက်အကူပြု အကူအညီပေးခဲ့ သူများဖြစ်ပါသည်။

အချက်အလက်ကောက်ယူရာတွင် စေတနာ့ဝန်ထမ်း ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူ များသာမက၊ ဥပဒေအထောက်အကူပြုသူများနှင့်အတူ ပူးပေါင်းပါဝင်ပေးခဲ့သည် စွမ်းဆောင်ရည်မြင့် အမှုသည်များနှင့် တက်ကြွစွာလှုပ်ရှားသူများ၏ အကြံဉာဏ်၊ အတွေ့အကြုံနှင့် ကူညီပံ့ပိုးမှုကြောင့် ကန့်သတ်ထားသည့် အခြေအနေတွင် ဒေသနေတောင်သူများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်း၍ အချက်အလက်များကိုအောင်မြင်စွာကောက်ယူမေးမြန်းနိုင် ခဲ့ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ စွမ်းဆောင်ရည်မြင့် အမှုသည်များနှင့် တက်ကြွစွာလှုပ်ရှားသူများ၏ ကူညီပံ့ပိုးမှု၊ အကြံပြုမှု၊ ပူးပေါင်းပါဝင်ပေးမှုကို လေးစားစွာ အသိအမှတ်ပြုပါသည်။

အချက်အလက်များကို စုစည်းခြင်း၊ လေ့လာသုံးသပ်ခြင်းများသည် အဖွဲ့၏ ရုံးအဖွဲ့အကူအညီဖြင့် ဆောင်ရွက်ရခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုလို အခက်အခဲဆုံးသော ခြားကာလတစ်ကို ဖြတ်သန်းနေရသော်လည်း ကိုယ်စွမ်းထုတ်၍ ကျိုးစားကူညီပေးကြသည့် ရုံးအဖွဲ့ဝင်များအားလုံးကို ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

မိမိတို့တွေ့ကြုံရသည့် မြေယာပြဿနာများကို လွတ်လပ်ပွင့်လင်း၊ ဘက်လိုက်မှုကင်းစွာ ဖြေကြား ပေးသည့် အချက်အလက်ကောက်ယူသည့် နယ်မြေများမှ ဒေသနေပြည်သူများ ကူညီပံ့ပိုးမှုမပါဝင်လျှင် ဤစာတမ်းပေါ်ထွက်လာနိုင်မည်မဟုတ်ပါ။

မြေယာအရေးဖြေကြားပေးသည့် ဒေသနေပြည်သူများ၏ပူးပေါင်းပါဝင်မှုကို မှတ်တမ်းတင် ဂုဏ်ပြု အပ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (က)

စစ်တမ်း၏ အချက်အလက်များ လွှမ်းခြုံနိုင်မှုနှင့် ပါဝင်မှု

ဇယား (၁)

ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီး	မြို့	ပါဝင်သူဦးရေ
စစ်ကိုင်း	၁ ထီးချိုင့်	၁
	၂ ဝန်းသို	၁၁
	၃ ညောင်ဦး	၁
		၁၃
မကွေး	၁ ကံမ	၃၅
	၂ ငဖဲ	၃
	၃ ဆင်ပေါင်ဝဲ	၂
	၄ ဆိပ်ဖြူ	၁၃
	၅ ပခုက္ကူ	၄၇
	၆ ပွင့်ဖြူ	၁
	၇ ပေါက်	၁၀
	၈ မြစ်ခြေ	၁
	၉ ရေစကြို	၁
	၁၀ အောင်လံ	၂၀
		၁၃၃
ရခိုင်	၁ ဝ	၉
	၂ တောင်ကုတ်	၁၂
	၃ သံတွဲ	၃၇
		၅၈
ပဲခူးတိုင်း	၁ ဇီးကုန်း	၃၈
	၂ ဒိုက်ဦး	၄
	၃ နတ္ထလင်း	၇
	၄ ပေါက်ခေါင်း	၈
	၅ ပေါင်းတည်	၁၈
	၆ မင်းလှ	၃
	၇ မိုးညို	၂
	၈ ရေတာရှည်	၁၉
	၉ လက်ပံတန်း	၂
	၁၀ သဲကုန်း	၅
		၁၀၆

ဇယား (၂)

နယ်မြေ/ဒေသ	လူဦးရေ
စစ်ကိုင်း	၁၃
မကွေး	၁၃၃
ရခိုင်	၅၈
ပဲခူး	၁၀၆
စုစုပေါင်း	၃၁၀

ဇယား (၃)

အလုပ်အကိုင်	ဦးရေ	ရာနှုန်း
စက်မှုကုန်ကြမ်းသီးနှံ	၄	1%
တောင်ယာ	၂၄	8%
နှစ်ရှည်သီးနှံ	၉	3%
မြေနုကျွန်း	၉	3%
လယ်	၂၃၂	75%
ဥယျာဉ်ခြံ	၈	3%
အခြား	၂၄	8%
စုစုပေါင်း	၃၁၀	

ဇယား (၄)

အသက်အပိုင်းခြား	ဦးရေ	ရာနှုန်း
၂၀-၃၀	၁၃	4%
၃၁-၄၀	၄၉	16%
၄၁-၅၀	၇၄	24%
၅၁-၆၀	၁၁၅	37%
၆၁-၇၀	၄၉	16%
၇၁-၈၅	၁၀	3%

မူဝါဒ၊ ဥပဒေနှင့် နည်းဥပဒေများ ရေးဆွဲခြင်းတွင် ပြည်သူများပါဝင်မှု

ဇယား (၅)

မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ပြည်သူများပါဝင်ခွင့်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ-	၇၈	25%
မသိပါ	၆၄	21%
ရှိပါသည်	၁၆၈	54%

ဇယား (၆)

ပါဝင်နိုင်သည့်ပုံစံ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ကိုယ်တိုင်ဆွေးနွေးနိုင်	၅၂	17%
စာဖြင့်အကြံပြုနိုင်သည်	၂၃	7%
လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်မှတစ်ဆင့်တင်ပြနိုင်သည်	၅၉	19%
အဖွဲ့အစည်းများမှ တစ်ဆင့်တင်ပြနိုင်သည်	၆၇	22%
မဖြေသူ	၁၀၉	35%

ဇယား (၇)

မိမိတင်ပြအကြံပြုချက်ကို မူဝါဒ၊ ဥပဒေရေးဆွဲရာတွင် ထည့်သွင်းခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၅၆	18.1%
မသိပါ	၈၅	27.4%
ရှိသည်	၈၁	26.1%

ဇယား (၈)

မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများသည် ပြည်သူများ၏ အကျိုးစီးပွားကို အကာအကွယ်ပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၂၁	39%
မသိပါ	၄၃	14%
ရှိသည်	၁၄၆	47%

ဇယား (၉)

မူဝါဒများ၊ ဥပဒေများသည် ပြည်သူများ၏ အခက်အခဲ၊ ပြဿနာကို ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၇၈	57%
ရှိသည်	၁၃၂	43%

လယ်ယာမြေ စီမံခန့်ခွဲမှု

ဇယား (၁၀)

လယ်ယာမြေဥပဒေသည် နိုင်ငံသားများ၏ လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၇၉	25.5%
မသိပါ	၄၄	14.2%
ရရှိစေသည်	၁၈၇	60.3%

ဇယား (၁၁)

မြေကွဲလွဲမှုလုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားခြင်းသည်ဒေသနေတောင်သူများ အကျိုး ခံစားခွင့်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၇၁	23%
မသိပါ	၈၉	29%
ရရှိစေသည်	၁၅၀	48%

ဇယား (၁၂)

မြေကွဲလွဲမှုလုပ်ပိုင်ခွင့်ချထားခြင်းကို သက်ဆိုင်ရာလယ်/စီ အဆင့်ဆင့်မှ နှစ်စဉ်ဆောင်ရွက်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၁၉	71%
ရှိသည်	၉၁	29%

ဇယား (၁၃)

လယ်ယာမြေဥပဒေသည် မိရိုးဖလာ ဓလေ့ထုံးထမ်းအရလုပ်ကိုင်သော ဓနိခြံလုပ်ငန်း၊ ထန်းလုပ်ငန်း၊ တောင်ယာလုပ်ငန်းများ လုပ်ကိုင်ခြင်းအတွက်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
အကျိုးရှိစေသည်	၄၉	16%
အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိပါ	၁၀၆	34%
အကာအကွယ်ပေးသည်	၅၁	16%
အခက်အခဲဖြစ်စေသည်	၁၀၄	34%

ဇယား (၁၄)

လယ်ယာမြေဥပဒေသည် အစိုးရမှ လယ်သမားများအား စိုက်ပျိုးစရိတ်ငွေ ထုတ်ပေးခြင်းလုပ်ငန်းကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ခွင့်မပြု	၁၇	5%
လွယ်ကူစေသည်	၁၈၂	59%
အခက်အခဲဖြစ်စေသည်	၁၁၁	36%

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဇယား (၁၅)		
ဥပဒေများတွင် တိုင်းရင်းသားများ၏ ရွှေ့ပြောင်းတောင်ယာလုပ်ငန်းကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ခွင့်မပြုပါ	၄၁	13%
မသိပါ	၁၄၄	46%
အကာအကွယ်ပေးသည်	၂၇	9%
အခက်အခဲဖြစ်စေသည်	၉၈	32%

ဇယား (၁၆)		
ဥပဒေအရ ခေတ်မီစိုက်ပျိုးနည်းပညာ၊ စက်ကိရိယာ၊ မျိုးစေ့များနှင့် ဓာတ်မြေဩဇာ ထောက်ပံ့ပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၃၂	75%
မသိပါ	၅၃	17%
ရှိသည်	၁၈	6%
ဥပဒေတွင် မပါဝင်ပါ	၇	2%

ဇယား (၁၇)		
ဥပဒေနှင့်အညီမြေယာလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြောင်းခြင်း၊ အမွေဆက်ခံခြင်း၊ ရောင်း/ပေါင်/လဲ/ငှား ခြင်းကို လုပ်ဆောင်ရာတွင်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ခက်ခဲသည်	၁၉၆	63%
မသိပါ	၃၃	11%
လွယ်ကူသည်	၈၁	26%

ဇယား (၁၈)		
မြေယာဆိုင်ရာပြဿနာများကို ရပ်ကွက်နှင့်ကျေးရွာအုပ်စုလယ်/စီမံ ထိရောက်စွာ ဖြေရှင်းပေး နိုင်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၃၈	77%
မသိပါ	၃၁	10%
ရှိသည်	၄၁	13%

ဇယား (၁၉)		
ဒေသနေတောင်သူများအတွက် ထိတွေ့ဆက်ဆံရန် အခက်အခဲဆုံးဌာနမှာ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
စက်မှုလယ်ယာ	၄	1%
စိုက်ဘဏ်	၂၁	7%
စိုက်ပျိုးရေး	၁၂	4%
ထွေအုပ်	၁၅၃	49%
မြေစာရင်း	၁၂၀	39%

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဇယား (၂၀)

ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများသည် ဒေသနေတောင်သူများ လိုက်နာရန်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ခက်ခဲသည်	၁၅၀	48%
နားမလည်ပါ	၁၃၂	43%
လွယ်ကူသည်	၂၈	9%

ဇယား (၂၁)

တောင်သူများအား လယ်ယာမြေကို ဥပဒေနှင့်အညီလုပ်ကိုင်ရန် သက်ဆိုင်ရာ ဌာနများမှ အသိပညာပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၃၇	76.5%
မသိပါ	၃၈	12.3%
ရှိသည်	၃၅	11.3%

ဇယား (၂၂)

ဥပဒေအရဒေသနေတောင်သူများသည် မိမိဒေသရှိ လယ်ယာမြေစီမံခန့်ခွဲခြင်းကို အကြံပြုဆွေးနွေးခွင့်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၀၂	65%
မသိပါ	၄၇	15%
ရှိသည်	၆၁	20%

ဇယား (၂၃)

မိမိဒေသတွင် လယ်ယာလုပ်ငန်းလာရောက်လုပ်ကိုင်သည့် ကုမ္ပဏီများ၏ လုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဒေသနေတောင်သူများမှ တားဆီးကန့်ကွက်ခွင့်၊ စစ်ဆေးခွင့်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၅၃	49%
မသိပါ	၆၇	22%
ရှိသည်	၈၈	28%
မဖြေ	၂	1%

ဇယား (၂၄)

လယ်ယာမြေအသစ်ချွေထွင်လုပ်ကိုင်ခြင်း (လယ်တည်ခြင်း) လုပ်ကိုင်ခွင့်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၀၁	33%
မသိပါ	၇၂	23%
ရှိသည်	၁၃၇	44%

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဇယား (၂၅)

လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ခွင့်ပြုရာတွင် လက်ရှိလုပ်ကိုင်သည့်မြေနှင့် ခွင့်ပြုသည့် မြေသည် မြေကြီးမြေပုံမှန်ကန်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၈၆	60%
ရှိသည်	၁၂၄	40%

ဇယား (၂၆)

ယခု ကြားကာလအတွင်း လယ်/စီအဖွဲ့များတွင်ပါဝင်သောအဖွဲ့ဝင်များ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းထားခြင်းကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မသိရှိပါ	၂၉၀	94%
သိရှိပါသည်	၂၀	6%

ဇယား (၂၇)

ယခုကြားကာလတွင်ဒေသတွင်းရှိ မြေယာပြဿနာများကို လယ်/စီ အဖွဲ့ အဆင့်ဆင့်မှ ကောင်းမွန်စွာ စစ်ဆေးဆောင်ရွက်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၃၁	74.5%
မသိပါ	၆၇	21.6%
ရှိသည်	၁၂	3.9%

မြေလွတ်၊ မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်း များ စီမံခန့်ခွဲမှု

ဇယား (၂၈)

မိမိကိုယ်တိုင် မြေလွတ်မြေလပ်နှင့်မြေရိုင်းများ လုပ်ပိုင်ခွင့်လျှောက်ထားခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ရှိပါ	၁၉၇	63.5%
မသိပါ	၃၀	9.7%
ရှိသည်	၈၃	26.8%

ဇယား (၂၉)

မိမိဒေသရှိမြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို မိမိဒေသရှိ ဒေသနေပြည်သူများထံမှ လျှောက်ထားလုပ်ကိုင်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၃၀	42%
ရှိသည်	၈၉	29%
အနည်းငယ်ရှိသည်	၉၁	29%

ဇယား (၃၀)

မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများလုပ်ပိုင်ခွင့်ရရှိသူ လုပ်ငန်းရှင်၊ ကုမ္ပဏီနှင့် ဒေသနေတောင်သူ များအကြား လုပ်ပိုင်ခွင့်အငြင်းပွားမှုများ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၇၇	25%
မသိပါ	၈၈	28%
ရှိသည်	၁၄၅	47%

ဇယား (၃၁)

ဥပဒေအရ ကုမ္ပဏီ၊ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးအား မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများလုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုသည့် မြေဧက အကျယ်အဝန်းသည်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
များသည်	၁၃၅	44%
သင့်တော်သည်	၃၇	12%
အလွန်များသည်	၁၃၈	45%

ဇယား (၃၂)

အစိုးရမှ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများအား လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြုရာတွင် ပြည်သူများအား ကြိုတင် အသိပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
တခါတရံအသိပေးသည်	၆၉	22.26%
မရှိပါ	၂၂၁	71.29%
ရှိသည်	၂၀	6.45%

မြေယာစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် အကျိုးသက်ရောက်မှုများ

ဇယား (၃၃)

မိမိဒေသရှိ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများကို ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု သည့်အတွက် မိမိဒေသရှိပြည်သူများ အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၆၀	84%
ရှိသည်	၅၀	16%

ဇယား (၃၄)

မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများကို ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များသို့ လုပ်ပိုင်ခွင့်ပြု သည့်အတွက် နိုင်ငံတော်၏ စိုက်ပျိုးရေးလုပ်ငန်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်း၊ စက်မှုလယ်ယာ လုပ်ငန်းများ တိုးတက်မှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၄၀	77%
ရှိသည်	၇၀	23%

ဇယား (၃၅)

မိမိဒေသရှိ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်များသည် ဥပဒေနှင့်အညီ ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၉၉	64%
မသိပါ	၉၉	32%
ရှိသည်	၁၂	4%

ဇယား (၃၆)

မိမိဒေသရှိ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်သည် မည့်သည့်လုပ်ငန်းအား မည်သို့လုပ်ကိုင်နေသည်ကို ဒေသနေတောင်သူများ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မသိပါ	၂၆၆	86%
သိသည်	၄၄	14%

ဇယား (၃၇)

မိမိဒေသရှိ မြေလွတ်မြေလပ်နှင့် မြေရိုင်းများတွင် လာရောက်လုပ်ကိုင်နေသည့် ကုမ္ပဏီများ၊ လုပ်ငန်းရှင်သည် မည့်သည့်လုပ်ငန်းအား မည်သို့လုပ်ကိုင်နေသည်ကို သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာန များမှ ကြီးကြပ်စစ်ဆေးမှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၅၃	49.4%
မသိပါ	၁၄၀	45.2%
ရှိသည်	၁၇	5.5%

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ထူထောင်ခြင်း

ဇယား (၃၈)

မိမိဒေသတွင် အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများကို ဒေသနေပြည်သူများမှ ထူထောင်လုပ်ကိုင်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၆၆	54%
ရှိသည်	၅၃	17%
အနည်းငယ်ရှိသည်	၉၁	29%

ဇယား (၃၉)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောများထူထောင်နိုင်ရေးအတွက် သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ အသိပညာ ပေးမှု၊ အကူအညီပေးမှု၊ တိုက်တွန်းအားပေးမှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၂၇	73%
ရှိသည်	၁၆	5%
အနည်းငယ်ရှိသည်	၆၇	22%

ဇယား (၄၀)

ဒေသနေပြည်သူများ အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောထူထောင်လုပ်ကိုင်နိုင်ရေး အတွက် လုပ်ငန်းစဉ်များ ရှင်းလင်းလွယ်ကူမှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၆၉	87%
ရှိသည်	၄၁	13%

ဇယား (၄၁)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တော ထူထောင်ခြင်းကို ဒေသနေပြည်သူများ စိတ်ပါဝင်စားမှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၇၅	56%
ရှိသည်	၁၃၅	44%

ဇယား (၄၂)

အစုအဖွဲ့ပိုင်သစ်တောထူထောင်လုပ်ကိုင်ခြင်းသည် ဒေသနေပြည်သူများ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမှု	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၉၆	31%
ရှိသည်	၂၁၄	69%

သိမ်းဆည်းခံမြေများ

ဇယား (၄၃)

မိမိဒေသတွင် သိမ်းဆည်းခံမြေယာများ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၇၆	25%
ရှိသည်	၂၃၄	75%

ဇယား (၄၄)

သိမ်းဆည်းခံမြေများရှိလျှင် သိမ်းယူသည့်အဖွဲ့အစည်းများမှာ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ကုမ္ပဏီနှင့်လုပ်ငန်းရှင်များ	၁၉	6%
စစ်တပ်	၁၂၂	39%
သမဝါယမ	၁၁	4%
အခြား	၆၆	21%
အခြားသောအဖွဲ့အစည်းများနှင့် အသင်းအဖွဲ့များ	၅	2%
အစိုးရဌာနများ	၈၇	28%

ဇယား (၄၅)

သိမ်းဆည်းခံရသော မြေများကို မူလတောင်သူထံသို့ ပြန်လည်ပေးအပ်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
လျှော်ကြေး/နစ်နာကြေးပေးသည်	၃၆	11.6%
ပြန်လည်ပေးသည်	၄၇	15.2%
ပြန်မပေးပါ	၁၆၀	51.6%
အမှုရင်ဆိုင်ဆဲ	၆၇	21.6%

ဇယား (၄၆)

သိမ်းဆည်းခံမြေများကိစ္စများကို သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရအဖွဲ့အစည်းမှ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ဖြေရှင်းနိုင်ခြင်းမရှိပါ	၁၃၅	44%
ဖြေရှင်းနိုင်မှုအားနည်း/ကြန့်ကြာ	၁၄၇	47%
ဖြေရှင်းနိုင်သည်	၂၈	9%

ဇယား (၄၇)

သိမ်းဆည်းခံမြေများကိစ္စဖြေရှင်းရာတွင် အားနည်း/ကြန့်ကြာမှုများရှိလျှင် ထိုသို့ဖြစ်ရခြင်းမှာ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ဖြေရှင်းပေးသည့်အဖွဲ့အစည်း လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှု အားနည်းခြင်း	၁၃၁	42%
ပြန်လည်ပေးလိုခြင်းကြောင့်	၇၄	24%
သိမ်းဆည်းသည့်အဖွဲ့အစည်းမှ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်း	၁၅	5%
ဥပဒေအားနည်းခြင်း	၉၀	29%

ဇယား (၄၈)

ယခုကြားကာလတွင် မြေ/စစ်အဖွဲ့ဝင်များ အစားထိုးပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းထားသည်ကို သင်သိရှိပါသလား။	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မသိရှိပါ	၂၉၃	95%
သိရှိပါသည်	၁၇	5%

ဇယား (၄၉)

မြေ/စစ် အဖွဲ့များသည် ယခင်ချမှတ်ထားသော မူဝါဒ လမ်းညွှန်ချက်များနှင့်အညီ ဆောင်ရွက်နေသည်ဟု သင်ထင်ပါသလား။	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ထင်ပါသည်	၉	3%
မထင်ပါ	၂၀၀	65%
မသိပါ	၁၀၁	33%

ဇယား (၅၀)

ယခု ကြားကာလအတွင်း မိမိတို့ ရပ်ရွာဒေသအတွင်း မြေယာသိမ်းဆည်းမှုများ ထပ်မံ၍ ရှိနေသည်ကို သိရှိပါသလား။	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၁၂၅	40%
မသိပါ	၁၇၉	58%
ရှိပါသည်	၆	2%

ဇယား (၅၁)

ယခု ကြားကာလအတွင်း ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းထားသော မြေ/စစ်အဖွဲ့အနေဖြင့် သိမ်းဆည်းထားသော မြေယာများကို ပြန်လည်ပေးဝေခြင်း/ စွန့်လွှတ်ခြင်းများ ရှိပါသလား။	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မရှိပါ	၂၁၉	71%
မသိပါ	၉၁	29%

ကျေးရွာ ထင်းစိုက်ခင်း

ဇယား (၅၂)

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းထူထောင်ခြင်းသည် ဒေသနေပြည်သူများအတွက် လိုအပ်သည့်လုပ်ငန်း တစ်ခုဖြစ်သည်။	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မလိုအပ်ပါ	၂၉	9%
လိုအပ်သည်	၂၈၁	91%

ဇယား (၅၃)

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းများကို ကျေးရွာလူဦးရေအချိုးအစားအရ သတ်မှတ်ပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ဖြစ်သင့်သည်	၂၂၁	71%
မဖြစ်သင့်ပါ	၄၅	15%
မသိပါ	၄၄	14%

ဇယား (၅၄)

ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းကို ဆောင်ရွက်ရန်ဦးဆောင်သင့်သူမှာ	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ကျေးရွာရှိပြည်သူများ	၂၈၀	90%
သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဌာန	၃၀	10%

ဒေသတွင်း ကျွန်းစိုက်ခင်း ထူထောင်ခြင်း

ဇယား (၅၅)

ဒေသတွင်းကျွန်းစိုက်ခင်းထူထောင်ခြင်းကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ဒေသနေပြည်သူများနှင့် အခြားဒေသမှ ပြည်သူများကိုပါလုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးသင့်သည်	၃၀	10%
ဒေသနေပြည်သူများအားလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုသင့်သည်	၂၅၇	83%
လုပ်ငန်းရှင်များနှင့် ကုမ္ပဏီများကို လုပ်ကိုင်ခွင့်ပေးသင့်သည်	၁	0%
အခြားဒေသမှ ပြည်သူများကိုလည်းလုပ်ကိုင်ခွင့်ပြုသင့်သည်	၇	2%
အစိုးရမှ ဆောင်ရွက်သင့်သည်။	၁၅	5%

ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများထားရှိခြင်း

ဇယား (၅၆)

ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများထားရှိခြင်းကို	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
ခွင့်ပြုသည်	၃၀၀	97%
ခွင့်မပြုသည်	၁၀	3%

ဇယား (၅၇)

ဒေသနေပြည်သူများ ထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် သစ်တောများကို ဥပဒေနှင့်အညီ စနစ်တကျ ဆောင်ရွက် နိုင်ရေးအတွက် ဥပဒေတစ်ရပ်ပြဋ္ဌာန်းရန်	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မလိုအပ်ပါ	၇	2%
လိုအပ်သည်	၃၀၃	98%

ဇယား (၅၈)

ဒေသနေပြည်သူများအား သစ်တောထိန်းသိမ်းစောင့်ရှောက်သည့် နည်းပညာ မျှဝေပေးခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မလိုအပ်ပါ	၆	2%
လိုအပ်သည်	၃၀၄	98%

ဇယား (၅၉)

လယ်ယာမြေလုပ်ပိုင်ခွင့်ကို ဥပဒေနှင့်အညီ လုပ်ကိုင်ခွင့်တောင်းခံရာတွင် လက်ရှိ လုပ်ကိုင်သည့် လယ်မြေနှင့် ခွင့်ပြုသည့်မြေသည် မြေကြီးမြေပုံမှန်ကန်ခြင်း	ဖြေဆိုသူ	ရာနှုန်း
မဖြေ	၈၆	27.7%
မရှိပါ	၁၃၂	42.6%
ရှိသည်	၉၂	29.7%